

”OLIN EDISTYNYT MONELLA TAVALLA MATKAN
AIKANA.”

– Tutkielma Joshua Slocumin oppimiskokemuksista hänen
matkakertomuksestaan Yksinpurjehdus maapallon ympäri

Otso Akkola

Liikuntapedagogiikan pro gradu -tutkielma
Liikuntatieteiden laitos
Jyväskylän yliopisto
Syksy 2011

TIIVISTELMÄ

Otso Akkola. ”Olin edistynyt monella tavalla matkan aikana.” – Tutkielma Joshua Slocumin oppimiskokemuksista hänen matkakertomuksestaan Yksipurjehdus maapallon ympäri. Jyväskylän yliopisto. Liikuntapedagogiikan pro gradu – tutkielma. 2011. 73 s., 6 liites.

Tutkimuksen tarkoituksena oli arvioida laadullisen tutkimuksen menetelmin, minkälaisia oppimiskokemuksia Joshua Slocum (1844–1909) koki historian ensimmäisellä yksipurjehduksella maapallon ympäri vuosina 1895–1898. Halusin myös selvittää, mistä erilaisista muodoista suuret oppimiskokemukset muotoutuivat.

Tutkimuskohteena on Joshua Slocumin kirjoittama kirja Yksipurjehdus maapallon ympäri, jonka alkuperäinen painos ilmestyi vuonna 1900. Tutkielmassa tutkin suomennettua painosta vuodelta 1953.

Tutkimuksen aineisto koostuu Yksipurjehdus maapallon ympäri -kirjassa esiintyvistä oppimiskokemuksista ja näin ollen yli vuosisata sitten eläneen henkilön kokemuksista. Tutkimuksen aineiston muodostaa kirjassa esiintyvät lauseet, kappaleet tai lauseiden osat, joissa on tapahtunut oppimiskokemus. Laadullisen tutkimuksen mukaan kuvaan tutkielmassani analysoinnin vaiheet. Olen ottanut huomioon oman esiymmärrykseni aiheesta ja hermeneuttisen kehän myötä ottanut etäisyyttä omaan esiymmärrykseeni.

Tutkimus osoitti, että Joshua Slocum koki paljon oppimiskokemuksia yksipurjehduksen aikana. Hän oppi yksin purjehtiessa uusia tietoja ja taitoja niin ympäröivästä maailmasta, kädentaidoista kuin itsestäänkin. Pysähtyessään satamiin Slocum oppi sosiaalisten suhteiden tärkeyden ja kulttuurien arvostuksen. Virheen kautta tapahtuneet oppimiskokemukset muuttivat selvimmin käyttäytymistä ja onnistumisen kokemukset loivat uskoa Slocumin tekemiseen.

Avainsanat: elinikäinen oppiminen, oppimiskokemukset, purjehdus, sisällönanalyysi, merikirjallisuus

1 JOHDANTO	4
2 PURJEHDUS	7
2.1 Purjehduksen historia merenkulusta maailmanlaajuiseksi harrastukseksi.....	7
2.2 Yachting – nykyaikaisen purjehduksen synty.....	8
2.3 Yksipurjehduksen historia.....	10
2.3.1 Slocum, Joshua (1844-1909?).....	11
3 ELINIKÄINEN OPPIMINEN	13
3.1 Elinikäinen oppiminen ja oppimiskokemukset.....	15
3.1.1 Kokemus	16
3.1.2 Oppimiskokemus ja kokemuksellinen oppiminen	16
4 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	18
4.1 Robinson Crusoeesta Joshua Slocumiin	20
4.2 Tutkimusongelmat	21
4.4 Esiymmärrykseni purjehduksen kautta oppimisesta.....	22
4.5 Metodit tutkimuksessa	24
4.5.1 Sisällönanalyysi	25
4.6 Laadullisen tutkimuksen luotettavuuden tarkastelua	26
5 TULOKSET	28
5.1 Oppimiskokemusten teemat.....	28
5.1.1 Kokemukset yksinäisyydestä	28
5.1.2 Tekemisen taidot.....	33
5.1.3 Kokemukset sosiaalisista suhteista	37
5.1.4 Arvot ja asenteet.....	39
5.1.5 Onnistumisen kokemukset	45
5.1.6 Virheistä oppiminen.....	48
5.1.7 Oppimiskokemukset itsestä.....	49
6 POHDINTA	55
6.1 Oppimiskokemuksista.....	56
6.2 Tuloksista.....	57
6.3 Tutkimusprosessista.....	61
6.4 Tulevaisuuden tutkimusehdotuksia.....	62
6.5 Tutkimuksen hyödyistä.....	63
LÄHTEET.....	65
LIITTEET	74

1 JOHDANTO

Tutkimuksen aiheen muotoutuminen oli pitkän mietinnän ja pohdinnan tulos. Aluksi halusin tutkia purjehdusta ilmiönä. Tämän jälkeen rajasin aihetta ja mietin, että erityisesti matkapurjehdus ilmiönä olisi mielenkiintoista. Luin kesällä 2008 Joshua Slocumin (1844–1909) kirjan Yksipurjehdus maapallon ympäri josta sain kipinän, että olisi hienoa tutkia ensimmäisen maapallon ympäri yksipurjehtineen henkilön kokemuksia matkasta. Vaikka en pysty Slocumia haastattelemaan, kertoo hänen kirjansa sen, mitä Slocum halusi yleisölle kertoa. Kirja on hänen kertomus omasta matkastaan ja näin ollen kirja toimii linkkinä yli vuosisata sitten edesmenneen henkilön kokemuksiin. Tämän pro gradu -tutkielman tarkoitus on perehtyä Joshua Slocumin oppimiskokemuksiin ensimmäisellä yksipurjehduksella maapallon ympäri ja aineistona toimii Joshua Slocumin kirjoittama kirja Yksipurjehdus maapallon ympäri. Liikunnanopettajana olen kiinnostunut oppimisesta, joten liitin harrastuksen ja työn yhteen, jolloin aiheeksi muotoutui purjehdusaiheinen oppimismatka.

Kilpurjehduksesta ja matkapurjehduksesta on kirjoitettu paljon artikkeleita ja kirjoja, mutta suuri osa erityisesti artikkeleista koskee kilpurjehdusta (ks. Allen & De Jong 2006). Matkapurjehduskertomuksissa nousevat omien kokemuksieni mukaan esille kokemuksellisuus ja elämyksellisyys. Monet kirjat ovat kirjoitettu ensimmäisestä matkasta, seikkailusta, jonka lopputulos on epävarma. Osa kirjoista käsittelee selviämiskamppailua avomerellä (ks. Callahan 2002).

Purjehdus ei ole vain lomailua, varsinkaan kilpurjehtiminen, mikä vaatii ammattimaisuutta. Onhan nykypäivän avomerikilpurjehtijan päivän energiankulutus kilpailun aikana keskimäärin 5500 kilokaloria päivässä, vaikka hän on vain osa usean jäsenen joukkuetta, miehistöä (Gunnarsson, Bäck, Jones & Olsson, 2004). Yksipurjehduksessa vuorokauden energiantarve on hieman pienempi (noin 3500 kilokaloria) johtuen siitä, että usean henkilön miehistön työnteko on organisoidumpaa ja sitä kautta tehokkaampaa (Myers, Leamon, Nevola & Llewellyn 2008). Yksipurjehdus on raskasta urheilua, vaikka energiankulutus näyttääkin olevan pienempi. Vendée Globe -yksipurjehduskilpailu maapallon ympäri on rankattu maailman toiseksi rankimmaksi urheilutapahtumaksi jättäen taakseen muun muassa teräsmieskilpailun (Laursen 1999).

Purjehduksen fyysisyyttä ei voida kiistää, mutta purjehdus on ennemminkin psyykkisesti kuin fyysisesti vaativa laji (Halliwell 1988). Tässä pro gradu -tutkielmassa keskityn ei-kilpailulliseen matkapurjehdukseen varsinkin, kun kilpailuja ja kilpapurjehtijoita on tutkittu viimeisten vuosikymmenien aikana paljon (Allen & De Jong 2006.) Minua kiinnostaa enemmän matkapurjehdus ja matkapurjehduksen kautta opittavat asiat.

Yksipurjehdus maapallon ympäri -kirja ei ole kertomus oppimiskokemuksista, vaan kertomus siitä, miten yhdysvaltalainen merikapteeni päättää lähteä purjehtimaan yksin maapallon ympäri. Alkuperäinen matkakertomus julkaistiin vuonna 1900. Slocum aloitti purjehduksen Yhdysvalloista itärannikolta ja purjehti Azorien kautta Gibraltarille. Matka jatkui Kanarian saarten kautta toisen kerran Atlantin yli Brasiliaan ja sieltä Kap Hornin kautta Tyynellemerelle. Australian jälkeen Slocum purjehti Intian valtameren saarten kautta Etelä-Afrikkaan ja sieltä kolmannen kerran Atlantin yli Karibian kautta takaisin lähtöpisteeseen. (Slocum 1953.) Kertomuksessa hän keskittyy siihen, mitä hänelle tapahtui purjehtimisen aikana ja mitä hänelle tapahtui eri satamissa, joissa hän pysähtyi. Hänen matkansa kesti yhteensä kolme vuotta. (Slocum 1953.) Tarkastelen hänen kirjoittamaa matkakertomusta ja sitä minkälaisia oppimiskokemuksia kirjasta löytyy. Vuonna 1895 aloitettu purjehdusseikkailu oli ensimmäinen maailmassa ja Slocumin seikkailunhalua kuvastaa matkan alussa hänen kirjoittamat lauseet:

”Tunsin, ettei paluuta ollut ja että antauduin seikkailuun, jonka merkityksen täysin ymmärsin (Slocum 1953, 16).”

”Siten matka, mistä nyt kerron, ei ollut luonnollinen seuraus ainoastaan seikkailunhalustani vaan myös tähän mennessä hankkimistani kokemuksista (Slocum 1953, 11).”

Slocumin matka oli seikkailu, jollaista ei aikaisemmin ollut nähty. Simon Priest kuvaa seikkailun, Telemäen (1998, 19) mukaan, vapaaehtoiseksi ja vapaasti valituksi tekemiseksi ja hänen mukaan jokainen kokemus, jossa on epävarma tulos, on seikkailu. Slocumin kohdalla tulos oli hyvin epävarma, sillä kukaan ei voinut kertoa hänelle, mitä hän tulisi matkan aikana kohtaamaan ja minkälaisia vaatimuksia yksipurjehtiminen maapallon ympäri asettaa.

Tutkimani oppimiskokemukset ovat tulkintoja Slocumin kertomuksesta maapallon ympäri. En ole häntä päässyt haastattelemaan, mutta tulkitseen hänen kertomustaan ja yritän ymmärtää mitä hän on kokenut ja sitä kautta oppinut. Teen itse omat tulkintani ja tulos on se, miten minä ymmärrän kertomuksen kirjoitetun tekstin. Oppimiskokemukset eivät siis ole täydellisesti sitä, mitä Slocum matkansa aikana koki, vaan sitä miten minä kokemuksia tulkitseen, sillä toisen täydellinen ymmärtäminen on mahdotonta (Varto 1992, 58–59). Tutkimukseni on laadullinen tutkimus matkakertomuksesta, yleinen kuvaus erään yksinpurjehtijan oppimiskokemuksista purjehduksella maapallon ympäri.

2 PURJEHDUS

2.1 Purjehduksen historia merenkulusta maailmanlaajuiseksi harrastukseksi

Merenkulku kehittyi aikojen saatossa eri puolilla maapalloa erilaiseksi. Havaintoja merenkulkuun tarkoitetuista aluksista on kahdeksannelta vuosituhannelta ennen ajanlaskun alkua. Puunrungolla ylitettiin ensimmäiset virrat, jonka jälkeen ymmärrettiin käyttää sauva apuvälineenä. Puunrungosta kehittyi vähitellen kanootti ja sauvasta airo. Polynesianlaiset käyttivät kylkiäispuulla varustettua kanoottia jo hyvin varhain. Heidän kanootista kehittyi purjekanootti, joka kuljetti polynesianlaisia hyvin pitkiäkin matkoja Tyynenmeren aalloilla. Viimeisten viiden vuosisadan aikana kylkiäispuukanoottien määrä on tippunut melkein olemattomiin. Kylkiäispuukanootti oli tarkoitettu lähinnä ihmisten kuljettamiseen, eikä tavaran kuljettamiseen tai sotimiseen. (Hornborg 1965, 28–47.)

Samoihin aikoihin, kun merenkulku kehittyi Polynesiassa, kehittyi se muuallakin maapallolla. Välimeren alueen ihmiset kehittivät omia vesikulkuneuvojaan ja arabit sekä kiinalaiset omiaan. Primitiivisiä aluksia on löytynyt kaivauksissa ympäri maapalloa: Polynesiasta, Egyptin haudoista ja jopa Etelä-Amerikan Titicaca-järveltä. (Brasch 1970, 305.) Hornborgin (1965, 24) mukaan merenkulun historiallisia syntysijoja on neljä: Etelä-Euroopan, Pohjois-Euroopan, Arabian ja Kiinan vesialueet. Skandinaviassa merenkulku kehittyi ajan myötä muun muassa viikinkien toimesta. Purjeen skandinaavit ottivat käyttöönsä vasta 500-luvun tienoilla, mikä on historiallisesti tarkasteltuna myöhään, mutta pohjola asutettiin suhteellisen myöhään. Egyptiläiset olivat ahkeria vesilläliikkujia ja kehittivät jo hyvin varhain sekä soutamalla että purjeilla kulkevan aluksen. Veneet olivat kuitenkin hyvin heikkorakenteisia, joten ne eivät soveltuneet merenkulkuun. Jo 3000 vuotta ennen ajanlaskun alkua egyptiläiset rakensivat monta kymmentä metriä pitkiä aluksia. Egyptiläiset eivät uhranneet aikaa merenkulun kehittämiseen, vaan heidän laivansa pysyivät samanlaisina monta tuhatta vuotta läpi vanhan ajan aina varhaiselle keskiajalle asti. Kun egyptiläiset rakensivat Niilille ja läheisille merialueille soveltuvia aluksia, roomalaiset, kreetalaiset ja

foinikialaiset kehittivät omia merikelpoisempia aluksia. (Hornborg 1965, 49–51.)

Purjeilla liikkuminen oli pitkään rannikkoseutujen tavaran ja ihmisten ainoa liikkumismuoto veden ylitse. Purjeen avulla liikkuvan aluksen nopeus ei eronnut maalla liikuttaessa paljoakaan 1800-luvulle asti, jolloin höyry syrjäytti purjeilla liikkumisen. Kaupallisen purjehduksen loputtua purjeilla liikkuminen muuttui enemmän huviveneilyksi. Voitiin kuljettaa vieraita ja omistajia mukavalla tavalla. (Johnson 1984, 9.)

Ei-kaupalliseen purjehdukseen liittyy vahvasti englannin kielen sana yachting, jota käytetään huviveneilyn ja kilpaveneilyn yhteydessä. Termiin yachting liittyvä purjehdus syntyi purjehdusmerenkulun kautta myöhään, vasta 1500–1600-luvuilla. Huvipursia on toki ollut aikaisemminkin, jo purjehduksen alkuaikoina. Kauppa-alukset hallitsivat maapallon meriä pitkään, mutta ne olivat suuria ja suhteellisen kömpelöitä, joten ne eivät soveltuneet huvikäyttöön. Pieniä huvialuksia oli helppoa käsitellä, kun taas kömpelöt kauppa-alukset tarvitsivat suuripäisen miehistön. (Johnson 1989, 10; Brasch 1970, 307.)

2.2 Yachting – nykyaikaisen purjehduksen synty

Yachting sai alkunsa Hollannissa 1500- ja 1600-luvuilla. Yacht-sana viittaa jahtiin, nopeaan liikkumiseen. Hollannin kielen sana jaghen tarkoittaa metsästämistä, ajojahtia, nopeaa etenemistä joko maalla tai vedessä. Hollanti – latina sanakirja, joka julkaistiin vuonna 1599, kuvaili jaght schip:in ja jaght:in kevyenä ja nopeana sota-, huvi- tai kauppa-aluksena. Englannissa ja Ranskassa tunnettiin myös yacht-sana, jolla tarkoitettiin Hollannin armeijan nopeakulkuista alusta. Hollannin vahva asema merenkulun suurvaltiona teki mahdolliseksi erilaisten veneiden kehittymisen. Hollanti veti puoleensa purjeneuljia ja veneenveistäjiä, jotka auttoivat nopeakulkuisten purjealusten kehittymistä. Meri oli lähellä ja osana monien arkea, matkustivathan hollantilaiset suurilla laivoilla ympäri maapalloa. Pienemmät nopeakulkuiset alukset olivat vapaa-ajan aluksia. Ennen 1800-lukua kova merenkäynti, heikkokuntoiset huvialukset ja merirosvoihin törmäämisen uhka piti huvipurjehtijat suojaisilla sisävesillä. (Johnson 1989, 10.)

Purjehduksesta tuli 1600-luvun jälkeen nopeasti kuninkaallisten ja aateliston ajanvietettä. Englannin kuningas Kaarle II toi huvipurjehduksen englantiin hollannista. Hän rakennutti Rotterdamissa itselleen aluksen vuonna 1660, jonka mallin mukaan rakennettiin Englannin ensimmäiset huvialukset, Catherine ja Anne. Kaarle II kisasi Catherinella veljeään vastaan, joka purjehti Annella. Tämän purjehduskilpailun myötä englantiin oli syntynyt huvialusvillitys. Vuosien 1661 ja 1683 välisenä aikana Englannissa rakennettiin 26 huvialusta. Alukset olivat hollantilaisten alusten tapaisia, mutta niitä oli modifioitu sopimaan paremmin Englannin vesille. (Johnson 1989, 11–13; Johnson 1984, 33.)

Huvipurjehduksen yleistyessä yhä useammat ihmiset kiinnostuivat purjehduksesta. Ison Britannian huvialusten määrän lisääntymisen ja purjehdusharrastuksen suosion myötä perustettiin ensimmäinen purjehdusseura. Alun perin Irlannin Corkissa toiminut Water Club of the Harbour of Cork perustettiin vuonna 1720, mutta vuosisadan lopulla seuran asiakirjat tuhoutuivat ja se nimettiin uudelleen Royal Cork Yacht Clubiksi (Sleight 2001, 13). Royal Cork Yacht Club on maailman ensimmäinen pursiseura. (Brasch 1970, 310–312.) Näin huvialusten aikakausi alkoi ja pian Suomeenkin perustettiin oma pursiseura, vuonna 1856, BSF Segelföreningen i Björneborg, joka on Suomen ensimmäinen urheiluseura (Laine 1992).

Huvipurjehdus levisi Pohjois-Amerikkaan hollantilaisten mukana. Hollantilainen kauppias Adrian Block rakennutti vuonna 1613 Amerikan ensimmäisen huvialuksen. Atlantin toisella puolella, toisin kuin Euroopassa, huvialuksilla kisaaminen ei ollut muodissa heti huvipurjehduksen levittyä. Yachting, huviveneily, sai nopeasti jalansijaa Yhdysvalloissa. Vuonna 1844 perustettiin Yhdysvaltojen ensimmäinen pursiseura, New York Yacht Club. Maailmankuulu urheilutapahtuma, jota myöhemmin alettiin kutsua America's Cupiksi, sai alkunsa vain seitsemän vuotta Yhdysvaltojen ensimmäisen pursiseurun perustamisen jälkeen, kun New York Yacht Club sai kisakutsun Englannista. (Brasch 1970, 312–313.)

1900-luvun alku oli rikkaille purjehduksen kulta-aikaa. Suuret J-veneet kisasivat America's Cupissa ja kaikki halusivat viimeistä huutoa olevan purjealuksen, jolloin purjehdus siirtyi enemmän ja enemmän vain rikkaiden harrastukseksi. Nykyaikainen

purjehdus, joka käsittää huvi- ja kilpapurjehduksen, alkoi kehittyä vasta toisen maailmansodan jälkeen. Kevytvenepurjehdus sai alkunsa, kun vanerin käyttö veneenrakennusmateriaalina keksittiin. 1960-luku oli kevytvenepurjehduksen syntyvuosikymmen. Vanerista tehdyt kevytpurjeveneet yleistyivät ympäri maapalloa ja ihmiset huomasivat, että ei tarvitse omistaa suurta purjevenettä voidakseen nauttia purjehduksen iloista. 1960-luvun loppupuolella lujitemuovi, eli lasikuitu, yleistyi kevytpurjeveneiden valmistuksessa, jolloin voitiin valmistaa yhä suorituskykyisempiä veneitä. Kevytpurjeveneet tarjoavat huvipurjehtijoille nautintoja ja kilpailijoille haasteita olympiakisoja myöten. (Sleight 2001, 14–15.)

Englannin purjehdushuuma jätti huvipurjehduksen pysyvästi saarivaltioon. 1800-luvun puolenvälin jälkeen matkapurjehtijoiden määrä lisääntyi ympäröivillä merialueilla. 1900-luvulla matkapurjehduksen suosio kasvoi, mutta mediapaino oli edelleen kilpapurjehduksessa. Matkaveneillä kilpaileminen yleistyi 1970-luvulla, mutta kustannusten nousu ja ammattimaisuus ovat vähentäneet amatöörien määrää kilpailuissa. (Sleight 2001, 14–15.)

2.3 Yksipurjehduksen historia

Yachting -termistä muodostui matkapurjehdukseen termi cruising, joka tarkoittaa alun perin edes takaisin purjehtivaa hollantilaista partioivaa sota-alusta. Cruising -termi on jäänyt purjehdustermistöön tarkoittaen matkapurjehdusta, jossa pääasiana ei ole nopeus, voittaminen tai suorituskyvyn maksimointi, vaan nauttiminen ja sen tekeminen, mikä on itselle läheistä ja tärkeää. (Johnson 1984, 147–148.)

Yksipurjehdus kehittyi usean purjehtijan yhteisvaikutuksesta. Englantilainen Richard Tuller McMullen purjehti Brittein saarten ympärillä 8222 mailia (13232,03 kilometriä) jo 1800-luvulla ja hän myös kuoli veneessään 61-vuotiaana (Johnson 1989, 28–29). Valtamerimatkapurjehduksen edelläkävijänä voidaan pitää yhdysvaltalaista Alfred Johnsonia, joka purjehti ensimmäisenä yksin Atlantin yli (Johnson 1984, 158). Toisena yksipurjehduksen pioneerina voidaan pitää Joshua Slocumia, joka purjehti omatekoisella 36 jalkaisella (10,1m) purjeveneellään, Sprayllä, yksin maapallon ympäri

vuonna 1898. (Sleight 2001, 14–15.) Slocum oli 54-vuotias, kun hän päätti yksinpurjehduksensa maapallon ympäri. Vuonna 1909 hän lähti yksinpurjehdukselle Bristolista Orinocoon, mutta hän ei ikinä päässyt määränpäähän eikä häntä ole sen jälkeen nähty. Kukaan ei tiedä, mitä hänelle on käynyt. (Johnson 1984, 159.)

Joshua Slocumin jälkeen yksinpurjehtijoiden määrä on lisääntynyt ja yksin maapallon ympäri purjehtineiden määrä on kasvanut suureksi. Ensimmäinen maapallon ympäri ilman pysähdyksiä purjehtinut (1968–1969) henkilö oli Sir Robin Knox-Johnston. Yksinpurjehtijat hakevat purjehduksellaan Johnsonin (1984, 158) mukaan joko kuuluisuutta ja mainetta tai sitten he yrittävät päästä pois todellisuudesta. Tämän takia monet yksinpurjehtijat ovatkin jääneet koukkuun yksinpurjehtimiseen, kuten Slocum. Sir Knox-Johnston ei ole poikkeus tässä suhteessa. Hän palasi yksinpurjehduksen pariin aina uudelleen. Ensimmäinen nainen, joka purjehti yksin maapallon ympäri, oli Naomi James. Ennen vuotta 1978 ei kukaan nainen ollut yrittänyt yksinpurjehdusta maapallon ympäri. Sinä vuonna yhteensä kolme naista yksinpurjehti maapallon ympäri. (Johnson 1984, 158–168.)

Yksinpurjehduskilpailuita on useita niin pienille kuin isoillekin veneille. Tunnetuimpia tai arvostetuimpia kilpailuita ovat BOC challenge, Vendée Globe ja Golden Globe (Bach 2004, 32). Yksinpurjehduskilpailuita ja kilpailijoita on tutkittu kansainvälisesti paljon lääketieteessä sekä liikuntatieteissä (ks. Allen & De Jong 2006; Verdon 2006; Wolf-Meyer 2009; Myers ym. 2008). Käsittelen tässä työssä yksinpurjehduksen matkapurjehdusmuotoa enkä sen kilpailullisuutta. Slocum ei lähtenyt purjehdukselle maapallon ympäri kisailakseen toisten purjehtijoiden kanssa, vaan hän lähti omasta halustaan, seikkailunhalusta (Slocum 1953, 16.)

2.3.1 Slocum, Joshua (1844–1909)

Joshua Slocum purjehti ensimmäisenä ihmisenä yksin maapallon ympäri ja kirjoitti matkastaan kirjan *Yksinpurjehdus maapallon ympäri*. Slocum syntyi Nova Scotiassa vuonna 1844 ja muutti kotoaan 16-vuotiaana työskennelläkseen merimiehenä. Vuonna 1869 hän sai komennettavakseen ensimmäisen aluksensa. 1871 Slocum meni naimisiin Virginia Walkerin kanssa ja tämän jälkeen Slocum purjehti vaimonsa ja lastensa kanssa

kunnes hänen vaimo kuoli vuonna 1884. Pari vuotta myöhemmin Slocum nai serkkunsa Henrietta Endicottin ja he lähtivät häämatkalle Slocumin omistamalla Aquidneckilla. Ensimmäinen yhteinen purjehdusmatka jäi viimeiseksi, kun Slocumin laivalla puhkesi kapina ja hän joutui tappamaan miehen kapinan laannuttamiseksi. Kyseisen laivan hylystä Slocum rakensi 35 jalkaa pitkän purjekanootin, Liberdalen, jonka hän purjehti 5500 merimailin matkan Brasiliasta Washington D.C. hen U.S.A.:han. Hän aloitti kirjailijan uran kirjoittamalla matkakertomuksen Liberdalen matkasta. Tämän jälkeen hän julkaisi vielä yhden kirjan ennen yksinpurjehdusta maapallon ympäri ja molemmat kirjat olivat taloudellisia tappioita. (Gidmark 2000, 421–422.)

Slocum purjehti maapallon ympäri Sprayllä, jonka hän rakensi vanhan valaanpyytäjän entisestä veneestä. Slocum aloitti yksinpurjehduksen maapallon ympäri elokuussa vuonna 1895 mukanaan vain 1,5 dollaria käteistä rahaa. Hän päätti 46000 merimailia pitkän matkansa 27. kesäkuuta 1898. Slocumin matkakertomus nousi pian kulttimaineeseen yksinpurjehtijoiden keskuudessa ja Slocumin suosiosta kertoo myös useat Spraystä tehdyt kopiot. (Gidmark 2000, 422.)

Vaikka Slocum oli arvostettu luennoitsija ja kirjailija, ei hän ollut tyytyväinen elämäänsä. Hän teki yksinäisiä purjehdusmatkoja Karibialle ja hän vietti yhden vuoden vankilassa raiskaussyytteestä. Lopulta Slocum teki ratkaisun. Hän aikoo purjehtia Etelä-Amerikkaan ja ylös Orinocoa ja Rio Negroa Amazonin alkulähteille ja sieltä Amazonia pitkin takaisin Atlantille. Hän lähti matkaan 14. marraskuuta 1909, joka myöhemmin julistettiin hänen kuolinpäiväksi. (Gidmark 2000, 422–423.)

3 ELINIKÄINEN OPPIMINEN

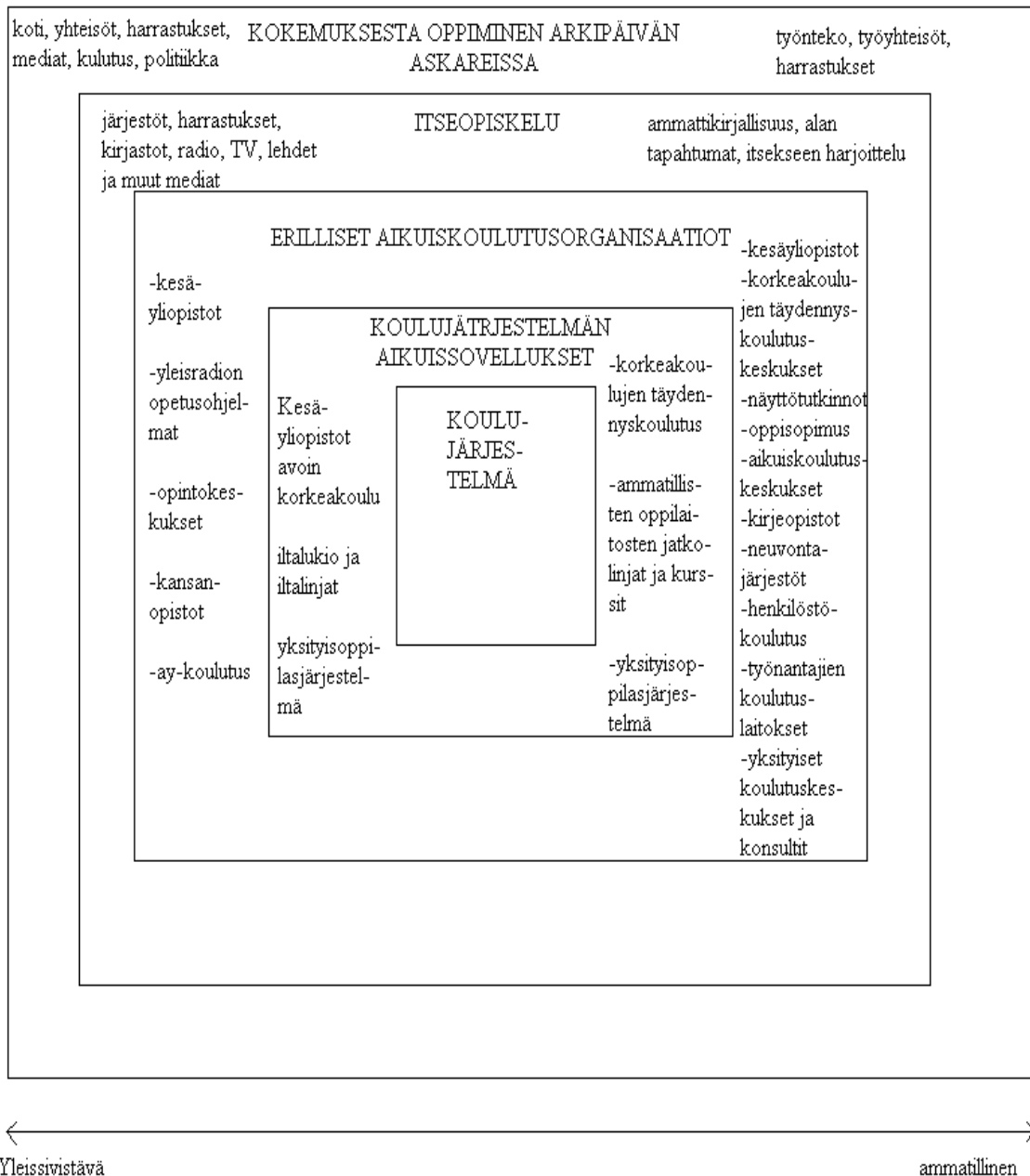
Oppimista tapahtuu koko ajan ja jatkuvasti läpi elämämme. Ei ole väliä eläkö henkilö kaupungissa ihmisten ympäröimänä tai purjehtiiko henkilö yksin maapallon merillä. Eliniän kestäväää oppimista on tapahtunut niin kauan, kun ihmisiä on ollut olemassa. Miten muuten ihminen olisi voinut sopeutua karuihin ilmasto-oloihin tai oppinut maanviljelyksen? Historiassa elinikäinen oppiminen näkyy selvästi: eri uskonnoissa on näkemyksiä, jotka pitävät ihmistä läpi elämän kehittyvänä olentona. (Tuomisto 2003, 49.) Elinikäisen oppimisen juuret ulottuvat pitkälle historiaan. Antiikin Kreikan Sokrates ja Platon kehittivät ajatusta elinikäisestä oppimisesta. Tutkimusten mukaan muinaisessa Egyptissä, Kiinassa ja Intiassa on ollut suunniteltua aikuisille suunnattua koulutusta. Monet näiden sivilisaatioiden saavutuksista ovat osaltaan aikuiskoulutusjärjestelmien ansiota. Juuri aikuisia opetettiin rakentamaan suuria rakennuksia, johtamaan valtiota, käymään sotaa ja rakentamaan vesijohtoverkostoja. (Nyyssölä & Hämäläinen 2001, 10.)

Elinikäinen oppiminen tarkoittaa koko elämän läpi jatkuvaa oppimista, yksilön prosessia, jossa keskeisiä käsitteitä ovat muun muassa metaoppiminen ja merkittävät oppimiskokemukset (Silvennoinen & Tulkki, 1998, 21; Jarvis 2004, 64–65). Metaoppimisella tarkoitetaan oman oppimisen seuraamista eli sitä, että tunnistaa omat oppimisvahvuudet ja myös heikkoudet (Åhlberg 2000, 196). Elinikäinen oppiminen ei ole vain koulun penkillä istumista, vaan sillä tarkoitetaan myös asennetta oppimiseen. Se on ammattitaidon ylläpitämistä ja sen jatkuvaa kehittämistä (Ojala 1999, 15).

Elinikäiseen oppimiseen liittyy myös elinikäinen kasvatus. Elinikäinen kasvatus tarkoittaa, että ihmisen oppiminen on elämän läpi jatkuva kasvuprosessi (Aittola, Koikkalainen & Vaherva, 1997, 9–13; Alanen 1981, 14). Tuomiston (1999, 22–27) mukaan elinikäisen oppimisen muodot ovat formaalinen, ei-formaalinen ja informaalinen sekä satunnaisoppiminen. Elinikäisen oppimisen muotoja on kuitenkin vaikea erottaa toisistaan, sillä ne linkittyvät toisiinsa. Slocum ei lähtenyt purjehdusmatkalleen erityisesti oppimaan eli näin ajateltuna satunnaisoppiminen olisi lähinnä oppimismuodoista. Kuitenkin satunnaisoppiminen ja informaali oppiminen ovat

hyvin lähellä toisiaan. Satunnaisoppiminen on tavoitteetonta ja siihen liittyy vahvasti oppimiskokemuksista oppiminen arkiaskareissa tai työssä. Satunnainen oppiminen on myös vahvassa suhteessa luontoon ja ympäristöön ja siihen liittyy esimerkiksi erehdyksestä oppiminen. (Marsick & Watkins, 1992; Tuomisto, 1999, 25–27). Elinikäistä oppimista ja sitä, minkä merkityksen se tässä työssä saa, kuvaa hyvin Kivisen (1998, 181) lause: ”Ihminen oppii tekemällä, itse teossa, käyttämällä hyväkseen eteen tulevat tilanteet ja mahdollisuudet.”

Oppimistapahtuma on yleisesti käsitetty tapahtumana, jossa on vähintään kaksi henkilöä: opetettava ja opettava (Kivi 1997, 14). Yksinpurjehduksessa maapallon ympäri ihminen on kuitenkin yksin ja hänen täytyy oppia itse, kukaan ei opeta häntä, jos huomioi vain purjehduksen aikana opittavat asiat. Tällöin korostuu metaoppimisen mukainen oman oppimisen seuraaminen (Åhlberg 2000, 196). Todellisuudessa Slocumin maapallonympäripurjehdus ei ollut pelkkää yksinoloa, vaan hän koki arvokkaita kokemuksia myös toisten ihmisten seurassa (Slocum 1953). Itseopiskelu (ks. kuvio 1.) on yksi elinikäisen oppimisen muoto, jolla tarkoitetaan koulutuksen jälkeistä tai rinnakkaista omaehtoista opiskelua (Silvennoinen & Tulkki 1998, 15). Henkilö, joka lähtee varttuneena aikuisena maapallonympäripurjehdukselle, on varmasti oppinut jo entuudestaan tärkeitä asioita siitä, miten toimia erilaisissa tilanteissa. Tällöin tärkeässä roolissa on siirtovaikutus, jonka avulla aikaisemmin opittu tieto siirretään uuteen tilanteeseen (National research council 2004, 65–67).

Kuvio 1. ”Koulutus- ja oppimismuodot elinikäisen oppimisen infrastruktuurissa” (Silvennoinen & Tulkki 1998, 14).

3.1 Elinikäinen oppiminen ja oppimiskokemukset

Jarvis (1994, 149–150) toteaa, että oppimisella on aina alku kokemuksessa ja hänen mukaan oppiminen on prosessi, jossa kokemus muuttuu tiedoksi, taidoksi, asenteiksi, arvoiksi ja niin edelleen. Kuitenkin hän toteaa, että kaikki kokemukset eivät ole oppimiskokemuksia. Marsick ja Watkins (1992) toteavat oppimisen perustuvan kokemukselle, jos kokemuksen ohella tapahtuu reflektiota tai toimintaa.

3.1.1 Kokemus

Nurmi (2004) on määritellyt kokemuksen Gummeruksen suuressa suomen kielen sanakirjassa: ”yksittäinen tapahtuma, jossa jotakin koetaan henkilökohtaisesti, elämys”. Kokemus-sanan filosofiaan liittyvät sanat ovat kreikan *empeiria* ja latinan *experientia*. Kokemukseen liittyy myös *a posteriori* (kokemuksen jälkeen) ja *a priori* (ennen kokemusta). (Niiniluoto 2002, 10.) Perttulan (1995, 16–21) mukaan kokemukseen liittyy sekä ulkoinen että sisäinen kokemus. Ulkoinen kokemus on kokemus, joka on myös muiden koettavissa, kun taas sisäinen kokemus on henkilön ajatteluprosessin tulos, jolloin hän itse muodostaa käsityksen asiasta. (Perttula 1995, 16–21; Locke Niiniluodon mukaan 2002, 11.) Kotkavirran (2002, 15) mukaan käytämme arkikielessä sanaa ”kokemus” kahdella eri tavalla. Ensiksikin puhumme kokemuksen kartuttamisesta tai siitä, miten joku on jollain alalla kokenut henkilö. Kokemus ei ole opetettavissa, vaan jokaisen täytyy itse asia kokea ja oppia. Toiseksi puhumme kokemuksesta elämyksenä, voimakkaana tuntemuksena, joka vahvistaa, muuttaa tai horjuttaa kokijan identiteettiä. Matka, kirja tai elokuva voi olla erilaisia tunteita herättävä kokemus. (Kotkavirta 2002, 15–16.) Joshua Slocum oli kokenut purjehtija, jonka maapallonympäripurjehdus oli kokonaisuudessaan uusi kokemus.

Laineen (2001, 29) mukaan ihminen kokee koko ajan jotain, sillä hän elää todellisuudessa ja on siten vuorovaikutuksessa todellisuuden kanssa, jolloin syntyy kokemuksia. Kokemus syntyy siis suhteesta, jossa subjekti ja objekti nivoutuvat yhteen. Kokemus sisältää tekijän ja kohteen, johon toiminta on suhteessa. (Perttula 2009, 116–117.)

3.1.2 Oppimiskokemus ja kokemuksellinen oppiminen

Oppimiskokemusten määritelmiä on monia. Soini (2001) määrittelee antoisia oppimiskokemuksia ja hänen tutkimuksen mukaan antoisat oppimiskokemukset voidaan

jakaa kuuteen kategoriaan, kun taas Silkelä (2000) on tutkinut paljon persoonallisesti merkittäviä oppimiskokemuksia. Varila (1999,45) määrittelee merkityksellisen oppimiskokemuksen:

"Merkityksellisellä oppimiskokemuksella tarkoitetaan tilannetta, jonka läpikäytyään yksilön näkemys itsestään tai ympäristöstään on muuttunut. Se vaikuttaa yksilön minäkuvaan ja elämännäkemykseen: kuka minä olen ja mitkä ovat minun toimintamahdollisuuteni."

Useassa kokemuksellisen oppimisen määritelmässä ja oppimiskokemusten määritelmässä korostuu kokemuksen jälkeinen reflektio sekä uuden tiedon/taidon käyttäminen uusissa tilanteissa (Kolb 1984; Soini 2001; Silkelä 2000). Väisäsen (2000, 42–43) mukaan oppimisprosessiin täytyy liittyä ajatustyötä ja koetun asian uudelleen käsittelyä, jotta oppimista tapahtuisi.

Kolb (1984, 21) on tutkinut kokemuksellista oppimista sekä tutkinut kokemuksellisen oppimisen malleja. Lewiniläisen kokemosoppimisen mallin mukaan kokemuksellinen oppiminen kulkee ympyrää, jonka kehällä ovat ”konkreettinen kokemus”, ”havainnot ja reflektointi”, ”abstraktien käsitteiden ja yleistysten muodostaminen” ja ”käsitteiden seuraamusten koettelu uusissa tilanteissa”. Jotta oppija olisi tehokas, on hänellä oltava lewiniläisen kokemosoppimisen mallin mukaiset kyvyt. Hänen tulee heittäytyä uusiin kokemuksiin, hänen on kyettävä refleктоimaan ja havainnoimaan kokemuksia, hänen on kyettävä luomaan kokemuksista teorioita sekä hänen tulee osata käyttää näitä teorioita uusissa tilanteissa. (Kolb 1984, 21.) Näin ollen kokemuksellinen oppiminen kiertää kehää palaten uudestaan alkupisteeseensä. Lehtonen (1998, 7) kuvaa kokemusten kautta oppimisen tavaksi selviytyä ja kehittyä.

Kokemuksellisessa oppimisessa toiminnalla on tärkeä osa (Marsick & Watkins, 1992). Ehkä siksi kokemuksellinen oppiminen liitetään usein elämyspedagogiikkaan ja seikkailukasvatukseen. Kurt Hahn oli elämyspedagogiikan pioneeri ja hänen pedagogiikassaan yhteiskunnalliset sairaudet, kuten itsekurin rappeutuminen ja liikkumisen liiallinen helpottuminen, voitiin hoitaa seikkailun avulla. Kokemuksilla ja niiden kautta eletävillä elämyksillä on merkitystä oppimiseen ja myös henkiseen

kasvuun. Nykyään Hahnin kädenjälki näkyy Outward Bound -seikkailukursseilla. (Telemäki 1998.)

4 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

Tutkimukseni on laadullinen tutkimus. Tilastollisen yleistämisen sijaan yritän kuvailla ensimmäisen maapallon ympäri yksin purjehtineen henkilön oppimiskokemuksia ja ymmärtää niitä osana elinikäisen oppimisen prosessina. Tutkimuksessani ei ole täysin fenomenologista luonnetta, vaikka fenomenologia on kokemusten tutkimista. (Laine 2001, 29–31.) Metsämuurosen (2003, 165–167) mukaan kaikki laadullinen tutkimus perustuu eksistentiaaliseen, fenomenologiseen ja hermeneuttiseen tieteenfilosofiaan. Kvalitatiivisen tutkimuksen määrittely ei aina ole helppoa. Monet tutkijat määrittelevät laadullisen tutkimuksen eri tavoin (esim. Hirsjärvi, Remes ja Sajavaara 2003, 152; Anttila 196, 136). Seuraavassa Alasuutarin (1994) määrittely laadullisesta tutkimuksesta.

Laadullisessa tutkimuksessa aineistoa tarkastellaan usein kokonaisuutena. Usein tarkastellaan kaikkia tapauksia, myös poikkeuksia. Laadullisen aineiston analyysissä ei voida jättää pois poikkeusta vain siksi, että se esiintyy aineistossa vain kerran. Laadullisessa analyysissä ei siis voida käyttää johtolankoina tilastollisia todennäköisyyksiä. (Alasuutari 1994, 28–30.) Alasuutarin (1994, 30) mukaan ”laadullinen analyysi koostuu kahdesta vaiheesta, havaintojen pelkistämisestä ja arvoituksen ratkaisemisesta”.

Havaintojen pelkistämisessä aineistoa tarkastellaan tietystä näkökulmasta ja kiinnitetään huomiota siihen, mikä on olennaista. Tämän jälkeen havaintojen määrää yritetään pienentää yhdistelemällä havaintoluokkia. Näin yritetään luoda havaintojen joukko, joka pätee koko aineistoon. Kaikkien poikkeusten tulee sisältyä johonkin joukkoon, jotta kaikki havainnot saadaan liitettyä koko aineistoon päteväksi joukoksi.

Laadullisessa analyysissä havaintojen välillä olevat erot ovat tärkeitä. (Alasuutari 1994, 30–34.) Tässä tutkimuksessa tutkin yhden henkilön kokemuksia, joten yritän enemmän kuvailla sitä todellisuutta, joka Joshua Slocumin oppimiskokemuksista nousee esille. Hirsjärven ym. (2003, 152) mukaan laadullisessa tutkimuksessa tulokset ja tulkinta ovat sidoksissa aikaan ja paikkaan, joten yleistyksiä on vaikea tehdä. Havaintojen pelkistämisen jälkeen siirrytään Alasuutarin (1994) mukaan arvoituksen ratkaisemiseen. Arvoituksen ratkaisu voidaan käsittää myös tulkinnaksi ja erityisesti merkitystulkinnaksi tutkittavasta ilmiöstä. Arvoituksen ratkaisu tai merkitystulkinnan viitekehyksen määrittely on kuin salapoliisin työtä. Yritetään löytää mahdollisimman paljon johtolankoja, jotta voidaan tehdä tulkinta ja ratkaista arvoitus. Kuitenkaan tieteellisessä tutkimuksessa ei täydellistä varmuutta voida saavuttaa. (Alasuutari 1994, 34–39.)

Tutkimuksessani lähteenä minulla on kertomus yksinpurjehduksesta maapallon ympäri. Lähde on siis teksti tai pikemminkin kirja tai kertomus, jonka yksinpurjehtija on kirjoittanut matkaltaan. Kirja on primäärilähde ja sitä lukemalla ja poimimalla oppimiskokemuksia, olen saanut aineistoni. Aineistona minulla on kirjasta nousseita oppimiskokemuksia. Aineiston analysointi alkoi jo ensimmäisellä lukukerralla ja neljännen lukukerran jälkeen aineistosta ei noussut esille uusia oppimiskokemuksia. Näin minulla oli 236 oppimiskokemusta, havaintoa, joita lähdin tulkitsemaan. En yritä tehdä yhtä yleistystä oppimiskokemuksista, vaan ennemminkin yritän kuvailla niitä kokemuksia, mitä Slocum matkallaan koki ja mitä hän niistä oppi. Varton (1992) mukaan teorianmuodostus laadullisessa tutkimuksessa voi olla myös yleinen kuvaus. Kertomuksesta on myös vaikea tehdä yleistyksiä, sillä kirjoittaja voi valita, mitä kirjoittaa (Linnér 1978, 147). Hermeneuttisessa kokemusten tutkimisessa kokemuksen symbolista ilmausta kutsutaan tekstiksi. Analysoin tätä tekstiä ja tekstin merkitys on ymmärrettävissä tekstistä itsestään. Merkitys on kuitenkin se, minkä tutkijana minä sille annan. (Latoma 2009, 28.) Näistä merkityksistä ja tulkinnoista syntyi tutkimukseni purjehduksesta.

Matkansa aikana Slocum vietti pitkiäkin aikoja maissa ja olisin voinut rajata aineistostani maissa vietetyn ajan tutkimuksen ulkopuolelle, sillä halusin tutkia erityisesti purjehduksen aikana tapahtuneita oppimiskokemuksia. Kuitenkin jo primääriaineiston ensimmäisellä lukukerralla huomasin, että maissa tapahtui paljon

aikaisemman purjehduksen reflektointia ja osa oppimiskokemuksista tapahtuikin maissa.

4.1 Robinson Crusoeista Joshua Slocumiin

Tutkimustani hahmotellessa tein esitutkimuksen tutkimalla Daniel Defoen (1945) kirjassa Robinson Crusoe esiintyneitä oppimiskokemuksia. Vaikka Robinson Crusoe on fiktiivinen kirja, perustuu se tositapahtumiin. Skotlantilainen merimies Alexander Selkirk jätettiin yksin Chilen valtiolle kuuluvalla Juan Fernandezin saarelle Tyynellemerelle, jolla hän eli yli neljä vuotta yksinäisyydessä. Vaikka Defoe ei todennäköisesti koskaan tavannut Selkirkiä, ovat Selkirkin kokemukset vaikuttaneet hänen työhönsä, kutsutaanhan Juan Fernandezin saarta Robinson Crusoe -saareksi. (Alleyne 2011.) Defoen (1945) kirjassa Robinson Crusoe haaksirikkoutui Karibian saarelle toisin kuin Selkirk. Käsittelin Robinson Crusoea todellisuudesta poiketen oikeana henkilönä, jotta saisin mahdollisimman todellisen kuvan äärimäisessä tilanteessa toimineen henkilön oppimiskokemuksista.

Robinson Crusoe oppi haaksirikkonsa aikana paljon uusia taitoja, asenteita, tietoja ja arvoja. Suurimmat oppimista sisältäneiden kokemuksien teemat olivat: sisäinen ja henkinen kasvu, uudet tiedot, uudet kulttuurit, uusi ympäristö ja uudet taidot. Näiden teemojen sisällä hän oppi paljon itsestään, muista ja ympäristöstään.

Defoe (1945) kuvasi paljon oppimista. Selviäminen yksin autiolla saarella on paljon kiinni siitä, miten sopeutuu uuteen tilanteeseen. Näin Crusoeakin oppi ymmärtämään itsestään asioita (esim. empatiakyky). Tulkitsin oppimiskokemukset siten, että jotta Crusoe oppi itsestään uusia asioita, täytyi hänen olla kaukana, jotta näkisi lähelle. Uusien taitojen opettelu oli suuressa osassa Crusoen oppimiskokemuksia. Siirtovaikutuksen ja virheestä oppimisen kautta hän omaksui uusia taitoja ja siten pystyi esimerkiksi viljelemään. Hän tutustui myös uusiin kulttuureihin ja niihin tutustumalla pystyi myös reflektoimaan omaa kulttuuriaan, sen hyviä ja huonoja puolia. Muista kulttuureista hän oppi eniten tarkkailemalla ja viettämällä aikaa toisesta kulttuurista

olevan henkilön, Perjantain, kanssa. Samoin hän oppi kieltä puhumalla ja kuuntelemalla, matkimalla.

Tutkimuksen ideana oli selvittää, voiko kirjasta saatuja oppimiskokemuksia käyttää aineistona ja yleensäkin sitä, että löytyykö oppimiskokemuksia tarpeeksi. Tutkimus oli pohjustus Slocumin kirjan tutkimiselle.

4.2 Tutkimusongelmat

Tutkin Joshua Slocumin oppimiskokemuksia hänen yksinpurjehduksesta kirjoittamastaan teoksesta *Yksinpurjehdus maapallon ympäri*. Tämän avulla yritän kartoittaa ensimmäisen yksinpurjehduksen aikana tapahtunutta oppimista ja sitä kautta ymmärtää mitä oppimiskokemuksia yksinpurjehtija koki matkallaan. Kaikki Slocumin oppimiskokemukset liittyvät elinikäiseen oppimiseen, sillä hänen oppiminen rajoittuu kokemuksesta oppimiseen arkipäivästä (ks. Kuvio 1.). Tutkimusongelmani ovat:

1) Minkälaisia oppimiskokemuksia kertomuksesta nousee esille?

– Mitä teemoja oppimiskokemuksista nousee esille?

2) Mistä erilaisista muodoista pääteemat syntyvät?

– Mitä oppimiskokemuksia nämä teemat pitävät sisällään?

4.3 Hermeneutiikka ohjaa tutkimuksen kulkua

Tutkimukseni on luonteeltaan hermeneuttinen, jolla tarkoitetaan yleisesti teoriaa ymmärtämisestä ja tulkinnasta. Tutkimuksessani aineisto on Joshua Slocumin kirjoittama muistelma maapallonympäripurjehduksesta ja siinä hän on kuvaillut kokemuksiaan ja minä yritän tutkijana tehdä mahdollisimman oikeita tulkintoja. Tulkinnassa ja ymmärtämisessä ei kuitenkaan yritetä tähdätä toisen täydelliseen ymmärtämiseen, sillä se on mahdotonta (Varto 1992, 58–59). Arkielämän merkityksien ymmärtäminen eroaa selvästi tieteellisestä kokemusten ymmärtämisestä. Arkielämässä

luulemme heti kokemuksen kuultuamme ymmärtämään sen merkityksen. Tieteellisessä ymmärtämisessä tulkinnan ja ymmärtämisen suhde korostuu. (Laine 2001.)

Tulkintani aineistosta alkaa jo ensimmäisellä aineiston lukukerralla ja sen kautta muokkaan ymmärrystäni. Tulkintani liittyy toiseen henkilöön ja siihen, miten hän on kirjan kirjoittanut ja miten hän on kokemuksensa ymmärtänyt ja siis sanoiksi pukeut.

Hermeneutiikka muotoutuu jokaisen tutkijan mukaan jokaisessa eri tutkimuksessa ja sitä on vaikea tarkasti kuvailla. Hermeneuttinen tutkimus kohdistuu ihmisten väliseen kommunikaation maailmaan ja sitä kautta heidän ilmaisuihin ja ilmaisut kantavat merkityksiä ja merkityksiä voidaan lähestyä vain tulkitsemalla ja ymmärtämällä. (Laine 2001.) Tutkimuksessani kommunikaation maailma on Joshua Slocumin kirja ja tutkimuskohteeni on Joshua Slocumin ilmaisut. Koska tulkinta alkaa jo ensimmäisellä aineiston lukukerralla, liittyy tutkimukseen selkeästi tutkijan esiymmärrys ja sen kautta hermeneuttinen kehä (Laine 2001). Laineen (2001) mukaan jokainen tutkija kohtaa jossain tutkimuksen vaiheessa hermeneuttisen kehän ongelman. Hermeneuttisella kehällä hän tarkoittaa tutkimuksellista dialogia tutkimusaineiston kanssa. Hermeneuttinen kehä kulkee yhdessä tutkijan ymmärryksen ja tulkintojen kanssa. Tutkija törmää omaan esiymmärrykseen tutkimuksen eri vaiheissa ja siitä hänen on otettava etäisyyttä. Etäisyyttä tutkija voi ottaa dialogin kautta. Tutkija tekee tulkintoja esiymmärryksen perusteella ja uudet sukellukset aineiston ihmeelliseen maailmaan vievät tutkijaa etäämmäksi omasta esiymmärryksestä ja ne voivat avata uusia merkityksiä, joita tutkija tutkimuksen alussa piti merkityksettöminä. (Laine 2001.)

”Hermeneuttinen kehä kuvaa tapaamme ymmärtää (Varto 1992, 69).”

4.4 Esiymmärryksen purjehduksen kautta oppimisesta

Esiymmärrys tutkittavasta aiheesta ohjaa tutkimuksen kulkua (Laine 2001). Jo ennen tutkimusongelman asettelua, tutkijalla on ollut käsitys tai tulkinta tutkittavasta aiheesta, jota voidaan kutsua esiymmärryksenä tai ennakkoluulona (Moilanen & Räihä 2001; Laine 2001). Etäisyyden ottaminen esiymmärryksestä vaatii esiymmärryksen

tiedostamista (Laine 2001). Laadullisen tutkimuksen tapaan olen yrittänyt tiedostaa omat esiymmärrykseni ja ennakkoluuloni ja tiedostaa sen, että ne vaikuttavat tutkimuksen kulkuun (Eskola & Suoranta 1998, 19–20).

Purjehdus on ollut pitkän aikaa osa elämääni. Olen viettänyt merellä lapsuuden kesät ja sekä kevään että syksyn viikonloput. Purjehdus on ollut minulle mahtava vastapaino totiselle kilpaurheilulle, rentoutumismahdollisuus. Opiskeluaikana tein kesätöinä purjehdusten kipparointeja ja toimin purjeveneiden parissa. Purjehdus on ollut harrastukseni pitkään ja olen muodostanut omia käsityksiä sekä purjehduksesta että sen kautta oppimisesta. Minussa purjehdus maapallon ympäri tuo esille kunnioituksen tunteita ja ihailua. Thomas Johansson pääsi mukaan Volvo Ocean Race -kilpailuun maapallon ympäri ja Hjallis Harkimo osallistui BOC -Challenge purjehduskilpailuun vuonna 1986 ja kiersi yksin maapallon Belmont -veneellään. Nämä tapahtumat ovat mielestäni tärkeitä ja inspiroivia tapahtumia, mutta silti en pysty niihin samaistumaan täysin ilman omaa kokemusta ammattimaisesta kilpapurjehduksesta. Joshua Slocum sen sijaan kuvaa minulle matkapurjehduksen pioneeria ja uranuurtajaa. Matkapurjehdus on lähellä omaa sydäntäni ja sekä kokemukset että elämykset tuntuvat tärkeämmiltä kuin kilpailut ja voittaminen.

Olen purjehtinut useita vuosia ensin perheen kanssa, jonka jälkeen purjehdin yksin tai ystävien parissa. Purjehduksen oppiminen on minulle ollut vuosien työn takana ja edelleen tunnen olevani aloittelija purjehduksen maailmassa. Olen oppinut purjehduksesta vanhemmiltani, ystäviltäni ja alan ammattilaisilta. Kaikki ovat vaikuttaneet siihen, mitä olen oppinut. Olen oppinut purjehtimaan itse kokeilemalla ja yhdistelemällä toisten antamia ohjeita ja opetuksia omaan tekemiseen. Purjehdus ja oppiminen ovat olleet osana elämääni useamman vuoden, erityisesti yliopisto-opintojeni aikaan.

Ennakkokäsitykseni purjehduksesta ja sen kautta oppimisesta ovat moninaiset, sillä purjehdukseen liittyy mielestäni monia ulottuvuuksia. On itse purjehdus, jonka aikana yritetään päästä tuulen avulla eteenpäin. Tänä aikana opitaan motorisia taitoja veneen hallitsemisen ja purjehdustaidon kautta ja aerodynamiikantaitoja, sitä miten tuulen kanssa tullaan toimeen. Toinen ulottuvuus on mielestäni sosiaalinen ulottuvuus toisten ihmisten kanssa. Purjehduksen aikana ollaan useimmiten tekemisissä toisten

purjehtijoiden kanssa, kommunikoidaan ja jaetaan kokemuksia ja elämyksiä. Purjehtijoita yhdistää purjehdus ja siitä puhuminen, kokemusten ja elämyksien jakaminen.

Tärkeitä elämäntaitoja opitaan purjehduksen aikana paljon, liittyen esimerkiksi sosiaalisiin suhteisiin tai ekologisuuteen. Mitä purjehdus voi meille opettaa? Purjehdus harrastuksena vie paljon aikaa ja pitkäjänteisyyttä vaaditaan sekä veneen huollossa, että itse purjehduksessa. Erilaisiin tilanteisiin sopeutumisen minä näen tärkeänä purjehduksen kautta opittuna taitona. Mikäli tilanne sitä vaatii, on purjepinta-alaa pienennettävä tai hakeuduttava suojasatamaan, vaikka päämääränä olisi tiettyyn satamaan pääseminen. Nämä taidot vaikuttavat mielestäni tulevaisuuteen ihmisenä ja siksi purjehduksen oppimiskokemukset ja niiden merkitykset ihmisen elinikäiselle oppimiselle ovat minulla mielessä.

Näitä purjehduksen kautta opittuja taitoja en ole pelkästään purjehtimisella oppinut, vaan purjehdus on vahvistanut arkielämässä tarvittavien taitojen käyttöä tai tuonut uusia hyödyllisiä taitoja esille. Olen itse oppinut erehdyksen kautta tai päässyt siirtämään jo opitun tiedon purjehduksen kentälle. Oman esiymmärrykseni tai ennakkokäsitykseni mukaan purjehduksen kautta opitaan monenlaisia asioita, joista tärkeimpinä minä pidän elämäntaitojen opettelua.

4.5 Metodit tutkimuksessa

Pohjamenetelmäni tutkimuksessani on sisällönanalyysi. Kuitenkaan analysointimenetelmäni en kuvailisi pelkästään sisällönanalyysiksi, vaikka se luo pohjan koko analysoinnille. Sisällönanalyysi voidaan liittää moneen tapaan analysoida aineistoa. (ks. Tuomi & Sarajärvi 2002, 93–94.) En yritä vain tuoda aineistosta esille oppimiskokemuksia vaan yritän luoda yleisen katsauksen oppimiskokemusten maailmaan ja ymmärtää ilmaisuihin mitkä oppimiskokemuksia purjehdusmatkan aikana on tapahtunut. (ks. Laine 2001.)

Aineiston keruun aloitin lukemalla kirjan läpi, jotta saisin kyseisestä kertomuksesta yleiskäsityksen. Tämän jälkeen aloitin tekstin analysoinnin. Etsin tekstistä kertomuksia tai kokemuksia, joissa oli tapahtunut tulkintani mukaan oppimista. Ensimmäisen lukukerran jälkeen minulla oli 140 oppimiskokemusta, jotka kirjasin ylös. Tämän jälkeen luin kirjan uudelleen ja vielä kolmannen ja neljännen kerran. Uusia oppimiskokemuksia nousi kirjasta esille, mutta viimeisellä lukukerralla uusia oppimiskokemuksia ei enää noussut esille. Tuomi ja Sarajärvi (2002, 90) käsittelevät asiaa kylläntymisenä, mikä tarkoittaa sitä, että aineistosta ei enää nouse uusia asioita esille.

Aineiston analysoinnin aloitin kirjoittamalla kaikki oppimiskokemukset omiksi kokemuksiksi, jonka jälkeen koodasin kokemukset. Tämän jälkeen aloin yhdistellä oppimiskokemuksia teemoiksi, ensin pieniksi ja seuraavaksi pienet teemat suuremmiksi. Näin sain yleiskuvauksen ensimmäisen maapallon ympäripurjehduksen aikana koetuista oppimiskokemuksista.

4.5.1 Sisällönanalyysi

Sisällönanalyysi on perusanalyysimenetelmä, jota voidaan käyttää kaikissa laadullisen tutkimuksen perinteissä. Sitä voidaan pitää paitsi yksittäisenä metodina myös väljänä teoreettisena kehyksenä, joka voidaan liittää erilaisiin analyysikokonaisuuksiin. (Tuomi & Sarajärvi 2002, 93–94.) Omassa tutkimuksessani käytän aineistolähtöistä sisällönanalyysiä oppimiskokemusten tutkimiseen. Yksinkertaisimmillaan sisällönanalyysin vaiheet ovat aineiston litterointi tekstiksi, tekstien koodaus, koodaukset luokitellaan teemoihin tai kategorioihin, datamateriaali lajitellaan kategorioihin, jonka jälkeen aineistosta voidaan etsiä malleja, teorioita tai kehityksiä. Löytyneet teoriat tai mallit esitetään verrattuna aikaisempiin tutkimuksiin ja teorioihin. (Larsen 2009, 101.)

Sisällönanalyysillä voidaan tarkoittaa aineiston määrällistä tai laadullista tarkastelunäkökulmaa. Sisällönanalyysi viittaa aineiston laadulliseen kuvaamiseen, kun taas sisällönerittely viittaa aineiston määrälliseen kuvaamiseen. (Vilkka 2005, 139–140; Tuomi & Sarajärvi 2002, 107–108.) Tutkimuksessani käytän metodina aineistolähtöistä

sisällönanalyysiä. Sisällönanalyysiä metodina käyttäen yritän kuvata aineistoa laadullisesti ja löytää aineistosta merkityskokonaisuuksia. En kuitenkaan noudata orjallisesti sisällönanalyysiä, vaan analysoin aineistoa myös Alasuutarin (1994, 28–39) laadullisen tutkimuksen analyysin vaiheiden mukaan havainnoista arvoituksen ratkaisemiseen, jossa kuitenkin arvoituksen ratkaiseminen on teorianmuodostuksen sijaan yleinen katsaus oppimiskokemusten maailmaan. Alasuutarin (1994, 74) mukaan laadullista aineistoa tulisi tarkastella monipuolisesti eikä vain tarkasti yhden metodin kautta, kuten määrällisessä tutkimuksessa. Käytän tutkimuksessa grounded theoryyn usein liitettyä koodausta, jossa etsin tekstistä aluksi oppimiskokemukset. Tämän jälkeen luin oppimiskokemuksia ja yritin löytää yhtäläisyyksiä oppimiskokemusten välillä. Kun löysin yhtäläisyyksiä, sain myös liitettyä samantapaiset oppimiskokemukset suuremmiksi ryhmiä, joiden mukaan muodostin teemat. (Auerbach & Silverstein 2003, 32–40.)

4.6 Laadullisen tutkimuksen luotettavuuden tarkastelua

Eskolan ja Suorannan (1999, 209–211) mukaan tutkimuksen luotettavuuden arvioinnin kohteena ovat tutkijan tekemät valinnat ja ratkaisut sekä se, että tutkija tiedostaa oman subjektiviteettinsa ja aseman tutkimusvälineenä. Tutkija itse on osa tutkimusta ja hän ei yritä päästä eroon subjektiviteetistään (Auerbach & Silverstein 2003, 77). Olen kuvaillut tutkimuksen vaiheita kappaleessa TUTKIMUKSEN TOTEUTUS (4), erityisesti kappaleessa 4.5 Metodit tutkimuksessa, ja omaa subjektiviteettiani olen kuvaillut esiyymmärrystä käsittelevässä kappaleessa.

Tutkimuksen luotettavuuden tarkastelu ei kuitenkaan ole yksiselitteistä. Tuomen ja Sarajärven (2002, 134) mukaan kirjallisuudesta löytyy useita erilaisia käsitteitä luotettavuuden tarkastelulle. Tarkastelen tutkimukseni luotettavuutta Eskolan ja Suorannan (1999) määritelmän mukaan. Eskola ja Suoranta (1999, 120) pitävät aineiston luotettavuuden perustuvan erityisesti siihen, miten tutkija on onnistunut

aineistonsa rajaamaan. Olen rajannut aineistoni ensimmäisen maapallon ympäri yksin purjehtineen henkilön matkakertomukseen ja kokemukset olen rajannut oppimiskokemuksiksi. Perinteisesti tieteellisen tutkimuksen luotettavuutta on tarkasteltu reliabiliteetin eli toistettavuuden ja validiteetin eli pätevyyden valossa (Tuomi & Sarajärvi 2002, 133). Eskola ja Suoranta (1999, 212) pitävät näitä luotettavuuskäsityksiä laadulliselle tutkimukselle keinotekoisina. He ehdottavat edellä mainittujen termien korvaaviksi käsitteiksi uskottavuutta ja siirrettävyyttä. Uskottavuus liittyy tutkijoiden tulkintoihin tutkittavien tulkinnoista ja niiden todellisuuteen. Siirrettävyys liittyy tutkimuksen siirrettävyyteen toiseen kontekstiin tietyin reunaehdoin. (Eskola & Suoranta 1999, 212–213.)

Auerbach ja Silversteinin (2003, 77–78) mukaan laadullisessa tutkimuksessa voidaan reliabiliteetin ja validiteetin sijaan käyttää tulkinnan perustelua. Tulkinnan perusteluun liittyy useita käsitteitä. Läpinäkyvyys tarkoittaa sitä, että toiset tutkijat voivat halutessaan saada tietoonsa vaiheet, joiden kautta tutkimus on tehty. Tutkimuksen viestittävyys tarkoittaa sitä, voidaanko tutkimuksen teemat ja teoreettiset kehykset selittää muille, joilla ei siitä ole tietoa. Johdonmukaisuus tarkoittaa sitä, että tutkimus on johdonmukainen ja teorit sekä analyysit sopivat yhteen luomuksen kanssa. Laadulliseen tutkimukseen ei myöskään liity määrällisen tavoin toistettavuus, vaan siirrettävyys. (Auerbach & Silverstein 2003, 77–86.)

Tutkimuksen luotettavuutta lisää vertailu aikaisempiin samaa ilmiötä koskevien tutkimusten tuloksiin (Eskola & Suoranta 1999, 66). Tutkimusta tehdessä etsin samaa aihetta koskevia tutkimuksia, mutta purjehdus- ja oppimiskokemuksia tai oppimista koskevia tutkimuksia löytyy vähän. Kilpapurjehdusta koskevia tuloksia löytyi (ks. esim. Allen & De Jong, 2006), mutta matkapurjehduksen kokemukset ja tutkimus jää suurimmaksi osaksi kertomuksiin purjehdusmatkoista.

Tutkimustulokseni ovat aineistolähtöisiä ja myönnän oman esiymmärrykseni vaikuttaneen aineiston tarkasteluun. Hermeneuttisen kehän mukaan olen palannut aineistoon ja yrittänyt päästä omista ennakkokäsityksistäni (Laine 2001). Esiymmärrystäni kuvaan kappaleessa 4.4 Esiymmärrykseni purjehduksen kautta oppimisesta.

5 TULOKSET

5.1 Oppimiskokemusten teemat

Oppimiskokemus on kokemus, jonka kautta ihminen oppii jotain. Miten tiedetään, onko kokemuksen kautta tapahtunut oppimista? Väisäsen (2000, 42–43) mukaan oppimista tapahtuu, jos prosessiin liittyy ajatustyötä ja koetun asian uudelleen reflektointia. Yksinpurjehdus maapallon ympäri oli jotain, mitä kukaan ei ollut tehnyt ja näin ollen uutta Slocumillekin. Matka oli hänelle oppimismatka, seikkailu. Lehtonen (1998, 7) liittääkin kokemusten kautta oppimiseen sanat: selviytyminen ja kehittyminen. Selviydytään uusista tilanteista ja osataan käyttää uusien tilanteiden tuoma kokemus tulevissa tilanteissa. Marsick ja Watkinsin (1992) mukaan kokemuksellisessa oppimisessä tekemisellä ja toiminnalla on tärkeä osa. Täytyy toimia, jotta saavuttaa uusia kokemuksia ja oppii niiden kautta. Slocumin kirjoituksesta nousee esille paljon oppimiskokemuksia yksinäisyydestä fyysisen kunnon reflektointiin. Matkan jälkeen Slocum reflektoi onnistunutta matkaansa ja pohti sitä, mikä teki matkasta onnistuneen:

”Onnistumisen edellytyksenä on työhönsä perehtyminen ja valmistuminen kaikkien mahdollisuuksien varalta.” (227,3)

5.1.1 Kokemukset yksinäisyydestä

Yksinäisyys oli osa yksinpurjehtijan arkea koko matkan ajan. Purjehdusmatkan aikana Slocum oppi elämään yksinäisyyden kanssa. Slocum kuvailee, kuinka ensin yksinäisyyden kokeminen oli ahdistavaa ja tuntui oudolta, mutta loppumatkaa kohden yksinäisyys tuntui luontevalta ja jopa nautinnolliselta. Weston, Thelwell, Bond ja

Hutchingsin (2009) mukaan eristäytyminen ja yksinäisyyden tunteminen ovat stressifaktoreita yksinpurjehduksessa maapallon ympäri. He mainitsivat myös sosiaalisten suhteiden olevan yksi tärkeistä keinoista selvitä eristyneisyyden tunteista.

Oppimiskokemukset yksinäisyydestä levittäytyvät koko purjehdusmatkan ajalle. Kertomuksessa esiintyi kokemuksia yksinäisyydestä, joissa tapahtuu oppimista, mutta pääasiassa yksinäisyyden kanssa elämisen ja siitä selviämisen Slocum oppi usean kokemuksen kautta. Ensimmäiset kokemukset yksinäisyydestä olivat matkan alussa Atlantin ylityksen aikana.

”Olin sumun maailmassa, erotettuna maailmankaikkeudesta.” (26,1)

”Siitä huolimatta tunsin kuin ajautuvani yksinäisyyteen painostavan sumun ympäröimänä, hyttysenä oljenkorrella luonnonvoimien varassa.” (27,2)

”Näiden päivien aikana sai pelontunne minut valtaansa. Muistini työskenteli hämmästyttävällä tavalla...” (27,3)

Ensimmäisten yksinäisyyden tunteiden kuvailemisen jälkeen Slocum kirjoittaa tuntemuksistaan. Hän kuuli ääniä ja ”eli uudestaan” elämänsä hetkiä. Suefeld ja Mocellin (1987) kuvailevat äänien kuulemisen ja tunteen siitä, että jokin on läsnä, olevan äärimmäiseen tilanteeseen sopeutumisen oire. Tämänlaisia tuntemuksia on Suefeldin ja Mocellin (1987) mukaan esiintynyt henkilöiden joukossa, jotka ovat selviytyneet äärimmäisissä olosuhteissa kuten esimerkiksi: haaksirikon kokemat, yksinpurjehtijat ja äärimmäisissä olosuhteissa toimivat tutkimusmatkailijat. Koko matkan aikana Slocumilla oli mukanaan hänen mielikuvituksensa tuote, ”Pintan luotsi”, jonka hän näki ensimmäisen kerran Azoreiden jälkeen.

”Itse Kolumbus ei olisi voinut ohjata sitä paremmin... Olin kiitollinen vanhalle luotsille, vaikkakin ihmettelin hiukan, ettei hän ollut vähentänyt liivaria.” (38,1)

Ääniä Slocum kirjoitti kuulleensa vain matkan alkuvaiheessa, josta hän kirjoitti:

”Kuulin ääniä kaikilta menneiltä vuosilta, ääniä, jotka nauroivat, itkivät ja kertoivat samaa, mitä olin kuullut niiden kertovan maapallon monilla kulmilla.” (27,5)

Matkan loppuvaiheessa Slocum kertoi yksinäisyydestä itseironiseen tapaan, jopa hieman humoristisesti. Vaikka hän oli yksin, kirjoitti hän ”kaikista miehistä”:

”Oli aika reivata ja ryhtyä kunnostamaan paikkoja, ja niinpä ’kaikki miehet’ tulivat kannelle ja ryhtyivät tuumasta toimeen.” (222,2)

Matkan aikana Slocum oppi voittamaan yksinäisyyden. Ensimmäisten yksinäisyyden kokemusten ja äänien kuulemisen jälkeen yksinäisyyden kokemukset liittyivät myös siihen, miten hän oli oppinut voittamaan yksinäisyyden tunteet. Tärkeimpinä yksinäisyyden voittamisen kokemuksina nousivat esille työ, lukeminen ja onnistumisen kokemukset. Rokach ja Brockin (1998) mukaan työhön liittyvät aktiviteetit ja vapaa-ajan aktiviteetit auttavat ihmisiä selviytymään yksinäisyydestä. Lewis, Harries, Lewis ja Monchauxin (1964) tutkimuksen mukaan lukeminen auttoi yksinpurjehtijoita pääsemään eroon yksinäisyyden ja pelon tunteista. Purjehdus toimi Slocumille sekä työnä että vapaa-ajan aktiviteettina. Seuraavassa kuvailen kronologisessa järjestyksessä tärkeimmät yksinäisyyden voittamisen kokemukset.

”Tuntemani yksinäisyys katosi, kun myrsky oli parhaimmillaan ja minulla oli paljon työtä.” (27,6)

”Olin kestänyt yksinäisyyden kirot ja siinä ohella olin purjehtinut sumusta valoon.” (30,1)

”Käytin aikani lukemiseen ja kirjoittamiseen, takilan kaikenlaiseen kunnostamiseen ja purjeiden järjestelyyn.” (50,1)

”Olin jo havainnut, ettei ollut hyvä olla yksin ja niinpä seurustelin kaiken kanssa, mitä oli ympärilläni, joskus maailmankaikkeuden ja joskus oman mitättömän itseni kanssa.” (117,3)

”Seurasta ei ollut puutetta, jopa koralliriutat pitivät minulle seuraa tai eivät antaneet minulle aikaa tuntea yksinäisyyttä, joka on sama asia...”
(122,2)

”...ryhdyin lukemaan yötä päivää. Vain purjeiden järjestely, käännös tai levähdyshetki katkaisi tämän miellyttävän puuhan Sprayn mataessa meripeninkulmia.” (151,1)

Ihminen selviytyy yksinäisyydestä sosiaalisten suhteiden avulla. Jos paikalla on muita ihmisiä, joiden kanssa keskustella, ei yksinäisyys vaivaa. (Rokach & Brock 1998.) Toisaalta Slocum oppi matkan aikana pitämään yksinäisyyttä mukavana tunnetilana. Yksinäisyys on aina subjektiivinen kokemus (Laine 1997, 182). Matkallaan Slocum seurusteli jo aikaisemmin mainitsemani ”Pintan luotsin”, maailmankaikkeuden sekä myös eläinten kanssa. Hän arvosti seuraa yksinäisyydessään.

”...sillä en voinut yksinäisessä salmessa ottaa henkeä minkäänlaiselta elävältä olennoilta.” (110,1)

”...ja kun purjehdin edelleen, tämä erakon luonteenpiirre vahvistui minussa niin, että mainitseminen eläimen tappamisesta ruoaksi, inhotti minua.” (207,2)

Lähteminen takaisin ulapalle, nostatti Slocumissa yksinäisyyden tunteen, jonka tulkitsen seuran kaipuuksi tai muiden läsnäolon arvostukseksi.

”Kun saaret häipyivät perän taa, valtasi minut yksinäisyyden tunne...”
(135,2)

Tuttu paikka auttoi Slocumia selviytymään yksinäisyydestä. Tuttuna paikkana hänellä matkallaan oli vene, Spray, josta hän kirjoitti:

”Alakuloisuus leijaili paikan yllä, ja kiiruhdin takaisin purteen hakeakseni unohdusta matkastani.” (101,1)

Matkansa aikana Slocum oppi arvostamaan yksinäisyyttä. Hän tunsi yksinäisyyden positiivisesti ensimmäisen kerran, kun hän oli selviytynyt merirosvojen jahdista Marokon rannikolla:

”Kun kaikki epävarmuus ja jännitys oli nyt ohi, totesin jälleen olevani yksin mahtavalla merellä luonnon huomassa. Mutta olin onnellinen ja tunsin innostuvani yhä enemmän matkastani.” (48,1)

Yksinäisyys tarjosi Slocumille suojaa ja toi hänessä esille vaatimattoman henkilön. Hän mainitsikin erakon luonteenpiirteestään matkan loppuvaiheilla (ks. 207,2). Vaatimattoman henkilön, joka ei halunnut hurraa -huutoja, vaan olisi halunnut liikkua yksin muiden huomaamatta.

”Kohta sen jälkeen Spray purjehti Montevideoon, minne se saapui seuraavana päivänä ja sai osakseen höyrypillien tervehdyksiä niin valtavasti, että hämmennyin ja toivoin, että olisin saapunut huomaamattomasti.” (64,1)

”Minun oli vain pysyteltävä poissa ollakseni kirkkaasti sankari, ja minun tuumiini sopi erinomaisesti menetellä siten ja kuljeskella metsissä ja purojen varsilla.” (144,1)

”Purjehdin varhain seuraavana aamuna ennen sanomalehtien ilmestymistä ajatellen, että oli paras kadota näkyvistä.” (158,1)

”Käärin purjeet kokoon illalla, istahdin kannelle ja nautin yön suunnattomasta hiljaisuudesta.” (189,2)

”...jäin mieluummin vuorokaudeksi yksin hiljaiselle, tyynelle merelle ihailemaan kahden mahtavan niemen näkymiä.” (197,2)

”...sillä yksinäisyydestä saaduilla kokemuksilla ei ollut huonoa vaikutusta minuun; päinvastoin ihmisrakkauden ja jopa suopeuden henki

vahvistui luonteessani aikana, minkä vietin mietiskelyissäni äärettömän meren hiljaisuudessa.” (207,1)

5.1.2 Tekemisen taidot

Matkansa aikana Slocum oppi monia uusia taitoja, joista suurin osa oli informaalista satunnaisoppimista (Tuomisto 1999, 22–27). Hän purjehti ja huomasi omaksuneen uusia tapoja toteuttaa erilaisia asioita, esimerkiksi purjehdusta. Slocum oppi paljon purjehdustaitoja matkan aikana: itsesuojelun merkityksen yksinpurjehduksessa, hyvän itsetunnon vaikutus purjehdustaitoon sekä hän oppi uusia toimintatapoja aiemmista purjehduskokemuksista siirtovaikutuksen kautta. Tärkein tekemisen taito, jonka Slocum kuitenkin oppi oli oman kekseliäisyyden kautta omaksuttuja uusia tekemisen tapoja.

SIIRTOVAIKUTUS

Slocumin tilanteessa siirtovaikutus oli useassa kohtaa lähisiirtovaikutusta, koska siirtovaikutuksen kautta opitut uudet asiat liittyivät suureksi osaksi purjehdustaitoon, olihan hän ammatiltaan merikapteeni. Lähisiirtovaikutuksesta puhutaan silloin, kun opetellaan uutta asiaa, joka on hyvin lähellä jo aikaisemmin opittua. (Kivi 2000, 60.) Rauste-von Wright ja von Wrightin (1994, 45) mukaan uusien tietojen ja taitojen opetteluun liittyy odotus, että niitä voidaan käyttää myös muissa tilanteissa kuin siinä missä ne on opittu. On siis normaalia siirtää opittu taito uuteen, erilaiseen tilanteeseen.

”Mutta kaiken muun huomionarvoisena lisänä oli muutamien vuosien koulutus, jolloin tutkiskelin uutterasti Neptunuksen lakeja, ja näitä lakeja yritin totella purjehtiessani merien yli; se yritys maksoi vaivan.” (227,5)

KEKSELIÄISYYS

Kekseliäisyys mielletään usein teollisuuteen, tuotekehitykseen ja muutoksen aikaansaamiseen yrityksessä (Hiriyappa 2009, 26; 186). Kekseliäisyys on osa luovuutta. Luovuus taas on uusien asioiden keksimistä: uusien ajatusketjujen muodostamista tai ennennäkemättömien esineiden rakentamista. (Robbins 2001, 133.) Kekseliäisyydessä uuden luominen ei ole kuitenkaan tärkeää ja uusi asia voi toiselle olla uusi, kun taas

toiselle uusi on jo entuudestaan tuttua (Gustafsson, 2002). Kekseliäisyys tai innovatiivisuus auttoi Slocumia jo matkan alkuvaiheista matkan loppuun, kuten hän matkaansa reflektoi:

”Tarkastellessani mennyttä oman pienen saavutukseni valossa näen kirvesmiehen työkalulaatikon vähäisine työkaluineen, peltikuorisen kellon ja vähän mattonastoja, ei varsin monta, mitkä helpottivat yritystä, kuten kertomuksessa on jo mainittu.” (227,4)

Kekseliäisyys liittyi moneen taitoon, muun muassa: purjehdustaitoon, kirvesmiehen taitoihin ja selviytymistaitoihin.

”Saadakseni mukaani veneen, jolla jotenkuten tulisin toimeen, sahasin poikki hyljätyn ruuhan ja taitavasti laidoitin leikatun pään.” (19,2)

”Sijoitettuani äskettäin hankitun venosen poikittain havaitsin, että sitä voi käyttää pesukoneena sekä kylpyammeena.” (19,3)

”Jonesin ankkuri ei antanut kertaakaan periksi matkan aikana, eikä kaapeli ainoastaan kestänyt räsitystä rannan vaaniessa perän takana, vaan auttoi mereen laskettuna Kap Hornin luona purtta selviytymään uhkaavista aalloista.” (57,1)

”...mutta kun olin unohtanut mitä oli samoaksi ’Juokoon jumalat’, ilmaisin sen venäjän ja chinookin kielillä, sillä muistin sanan kummastakin. Silloin herra Osbourne sanoi minun olevan synnynnäinen samoalainen.” (135,1)

PURJEHDUSTAITOT

Purjehduksen lomassa Slocum oppi uusia purjehdustaitoja tai pystyi käyttämään jo opittua uusissa tilanteissa. Hän oppi ja opetteli trimmaamaan uuden veneensä purjeita, kuten hän matkan alkuvaiheessa toteaa:

”Sataa viittäkymmentä meripeninkulmaa vuorokaudessa täytyy pitää hyvänä suorituksena, kun on kysymys niin pienestä purresta.” (28,1)

”...että muutamat kohtaamani pikkualukset purjehtivat Sprayn ohi päivällä, mutta jäivät perän taa yöllä.” (58,1)

”Opin sisäänajotempun pitämällä silmällä höyryalusta...” (190,1)

Pelkkään purjehdustaitoon liittyvät oppimiskokemukset tulkitsin reflektointina omasta suorituskyvystä tai havaintoina purjehduksen onnistumisesta tai epäonnistumisesta sekä havaintoina omista merimiestäidoista. Varautuminen oli tärkeä osa purjehdustaitoja, mutta varautuminen oli osaksi jo opittujen asioiden tekemistä, jolloin asian tekemisen kautta Slocum pystyi hiomaan jo opittuja taitoja.

”Sitten kiristin taljaköyksiä ja sidoin ne uudelleen, tarkastin, että kokkapuun kiinnikkeet olivat lujasti paikoillaan ja vene myös kiinnitetty, sillä kesälläkin voi olla huonoa säätä Atlantin ylityksen aikana.” (25,1)

VAISTOJEN VARASSA TOIMIMINEN

Useassa tilanteessa Slocum kuvailee toimineensa vaistojen varassa. Vaistojen varassa toimimisen tulkitsen automaattiseksi toiminnaksi, jonka kautta hän pystyi tekemään paljon toimia liikaa ajattelematta. Vaistojen varassa toimimisen taustalla on jo aikaisemmin opittu taito, jota Slocum käytti uudessa tilanteessa. Rantala ja Tammisalo (2003) pohtivat vaistonvaraisuuden ja oppimisen yhteyttä:

”Raja vaistonvaraisen ja opitun välillä ei ole selvä, eivätkä ne mielestämme sulje toisiaan pois. Molemmat voivat olla yhtä aikaa totta. Erityisesti kun on kyse ihmisestä, ei koskaan voi olla varma, millä tavoin jokin reaktio on vaistomaista tai opittua.”

Portin (2003) on taas sitä mieltä, että ihmisellä ei ole synnynnäisiä tai geneettisiä vaistoja lainkaan, toisin kuin eläimillä. Ihmisten niin sanotut vaistot ovat opittuja reaktioita. Portinin (2003) määrittely vaistoista on lähempänä Slocumin vaistojen varassa toimimista, sillä hän oli purjehtinut aikaisemmin maapallon merillä ja tiesi mitä odottaa ja nämä tiedot ja muistikuvat ovat kokemusperäisiä, eikä synnynnäisiä tietoja.

Niin sanottujen vaistojen varassa toimiminen saattoi pelastaa Slocumin epäonnistumiselta, ellei menehtymiseltä.

”Kuinka sain puomin kannelle, ennen kuin purje ehti repeytyä, en tosiaan tiedä, mutta ei neulanpistokaan purjeesta mennyt tuulen tielle.” (47,1)

”Reivasin aluksen purjeet ja istahdin lepuuttamaan silmiäni, ollen niin voimakkaasti tietoinen siitä, mitä kaikkea luonnolta voi odottaa, että torkahdellessani pelkkä ilma mitä hengitin, tuntui varottavan minua uhkaavasta vaarasta. Vaistoni käsitti varotushuudon ’Spray ohoi!’ Hypähdin kannelle ihmeissäni siitä...” (72,1)

”Magalhãesin salmessa oli mitä suurin valppaus välttämätöntä.” (78,3)

FORMAALI TAITOJEN JA TIETOJEN OPETTELU

Matkallaan Slocum oppi uusia taitoja myös siten, että joku näytti hänelle, miten asia tehdään tai siten, että joku opetti hänet käyttämään uutta työkalua tai opetti uuden taidon tai tiedon, jota Slocum voisi käyttää käytännössä. Eli joku opetti Slocumia. Tuomisto (1999, 22–27) kuvailee tämän oppimisen formaaliksi oppimiseksi, jossa joku toinen antaa käyttäytymisen muuttamiseen tarvittavat tiedot. Koulu- ja aikuiskoulutusjärjestelmissä oppiminen on usein formaalia. Formaaliin oppimiseen liittyy opettaja ja oppilas. (Silvennoinen & Tulkki 1998, 14.) Slocum oppi formaalisesti uusia taitoja riveämisestä, ruuasta, itsepuolustuksesta, luennoimisesta ja kasvitieteestä.

”Itse kallistin korvani erään ’ammattitiivistäjän’ neuvoille. Ensimmäinen isku, jonka löin riveämistavalla pumpuliin, oli mielestäni oikein.” (14,1)

”Tämä kautta rantain annettu vihjaus nastojen käytöstä oli paikallaan ja auttoi minua pitämään kannen vieraista vapaana ilman öistä vahdinpitoa.” (74,2)

5.1.3 Kokemukset sosiaalisista suhteista

Yksinpurjehtija on yksin veneessään ilman sosiaalisia suhteita, mutta sosiaaliset suhteet muodostivat yhden oppimiskokemusteeman, vaikka yksinäisyys linkittyikin sosiaalisiin suhteisiin (ks. kappale 5.1.1 Kokemukset yksinäisyydestä). Vaikka Slocum purjehti yksin, tapasi hän paljon uusia ihmisiä pysähtyessään satamiin saarille tai mantereille. Näiden sosiaalisten suhteiden kautta hän oppi arvostamaan sosiaalisia suhteita, löytämään seuraa elämistä ja luonnosta sekä oppi uusia käyttäytymistapoja. Ihminen yrittää löytää joukon, johon voi kuulua ja samaistua. Tarve ylläpitää sosiaalisia suhteita on ominaista ihmiselle ja tarve kuulua johonkin sosiaaliseen joukkoon toimii voimakkaana motivaattorina. (Baumeister & Leary 1995.)

Useiden tutkimusten mukaan sosiaaliset suhteet vaikuttavat positiivisesti hyvinvointiimme sekä psyykkiseen että fyysiseen terveyteen (House, Landis & Umberson 1988). Sosiaaliset suhteet toivat Slocumille mielenrauhaa. Hän oppi, että pienikin inhimillisyyden ja sivistyksen läheisyys toi hänen mielelensä rauhan.

”Saarelaiset ovat aina maailman hyväntahtoisimpia ihmisiä, enkä ole missään kohdannut hyväntahtoisempia, kuin olivat tämän paikan ystävälliset ihmiset.” (32,1)

”Pojan kuultua tämän levisi leveä hymy hänen kasvoilleen osoittaen hänen suurta kiinnostustaan ja myös sitä, että Uruguayssakin laivakeksi ilahduttaa pojan mieltä ja tekee hänestä sydänystävämme.” (62,1)

”Pidin silmällä höyryalusta aika ajoin läpi yön pelkästään saadakseni nähdä sen sähkövalot: viihtyisä näky vastakohtaisuudessaan tavalliseen tulimaalaiseen kekälehiillosta kuljettavaan kanoottiin verrattuna.” (98,1)

”...huvittavin koko matkani ajalta, oli viimeinen päiväni maissa...kun pienen yhdyskunnan kaikki lapset lähtivät kanssani keräämään villihedelmiä matkaani varten.” (116,1)

”...sen sijaan, että olisin mennyt heti maihin, istuin purjeen alla iltamyöhään kuunnellen mieltyneenä Samoan miesten ja naisten sointuvia ääniä.” (124,1)

”Ensimmäinen päiväni tässä luvatussa maassa oli minulle kuin satua.” (181,3)

Yksin purjehtiessa Slocum ei voinut olla kanssakäymisessä muiden ihmisten kanssa, jolloin muunlainen kanssakäyminen oli tärkeämpää. Hän tyydytti sosiaalisten suhteiden halun olemalla kanssakäynnissä eläinten ja luonnon sekä kuun ja jo Yksinäisyys-kappaleessa läpikäydyn Pintan luotsin kanssa.

”Olin niin tottunut delfiniin, jonka tunsin arvista, että kaipasin sitä milloin se oli tilapäisillä retkillään kauempana purresta.” (52,2)

”Tämän hyönteisen käyttäytyminen kiinnosti nyt minua enemmän kuin mikään muu tässä autiossa paikassa.” (93,1)

”’Eläköön Spray!’ huusin hylkeille, merilokeille ja pingviineille, sillä muita eläviä olentoja ei ollut lähellä, ja olihan pursi voittanut kaikki Kap Hornin vaarat.” (108,1)

KIITOLLISUUS SOSIAALISISTA SUHTEISTA

Matkallaan Slocum oppi olemaan kiitollinen ihmisille jotka auttoivat häntä. Hän oppi myös arvostamaan sosiaalisia suhteita, osaltaan mielenrauhaa tuoneiden sosiaalisten suhteiden kautta. Merellä koettu yksinäisyys vaikutti myös hänen sosiaalisen suhteiden arvostukseen, sillä Slocum koki useimmat oppimiskokemukset sosiaalisten suhteiden arvostuksesta tullessaan ihmisten pariin pitkältä purjehdukselta tai toisinpäin juuri ennen lähtemistä yksin merelle. Ilman muiden ihmisten apua ja hyväntahtoisuutta, olisi matkanteko ollut paljon hitaampaa ja vaarallisempaa.

”He lahjoittivat Spraylle myös ’kalastajan oman’ merkkilampun, minkä havaitsin kykenevän valaisemaan huomattavasti lavealti” (19,1)

”...auttoi minua ystävän käsin ’pystyttämään takilan’. ...olen huomannut, että näin käy aina maailmalla. Jos joku on ilman ystävää, kuinkahan hänen silloin käy.” (35,1)

”Olin tällä kertaa enemmän kuin koskaan hyvän tahdon maassa.” (147,1)

”Tuontapaisilla yksinäisillä paikoilla sydämet tulevat herkiksi ja myötämielisiksi, jopa runollisiksi. Sen sai Spray tuntea monella karulla rannikolla, sai lukea monta ystävällistä merkinantoa, jotka aiheuttivat kiitollisen tunteen koko maailmaa kohtaan.” (197,1)

5.1.4 Arvot ja asenteet

Arvo on vaikeasti määriteltävä käsite. Monet eri tieteenalat määrittelevät arvon eri käsittein, jolloin arvoilla tarkoitetaan eri asioita. (Oxford Dictionary of Sociology 2005a.) Kotkavirta ja Nyyssönen (1996, 11–14) kuvaavat arvojen olevan normeja yleisempiä hyvän ja oikean ilmauksia. Normien avulla taas suojellaan arvoja.

Oxford Dictionary of Sociology (2005b) mukaan asenteet on usein määritelty suuntautumisenä tai orientaationa jotain asiaa (henkilöä, tilannetta, laitosta tai sosiaalista prosessia) kohti. Asenteen taustalla vaikuttaa arvo tai vakaumus.

SUVAITSEVAISUUS

Suvaitsevaisuus tarkoittaa UNESCON (1995) määritelmän mukaan kulttuurien, elämänmuotojen ja ilmaisutapojen kunnioittamista, hyväksymistä ja arvostamista. Purjehduksellaan maapallon ympäri Slocum tapasi monia ihmisiä ja tutustui moniin kulttuureihin. Slocumin oppimiskokemukset suvaitsevaisuudesta liittyivät ihmisiin sekä muihin eläviin olentoihin ja näitä kokemuksia hän koki läpi purjehdusmatkansa, suvaitsemattomuuden rajoituksessa vain yksittäisiin tapahtumiin. Matkan aikana hän kuvailee oman suvaitsevaisuutensa muutoksia. Hän oppi arvostamaan erilaisuutta eikä yrittänyt muuttaa muiden ihmisten mielipiteitä.

”Vaikkakaan kuulijakunta ei ymmärtänyt tämän tai tuon laulun sanoja, se ei estänyt ilonpitoa.” (79,1)

”Saatamme vähäksyä Itämaiden salam -tervehdystä, mutta minä puolestani en voinut keksiä muuta keinoa mielentilani ilmaisemiseksi.” (110,2)

”Minua onnisti matkoillani, joita tein näillä saarilla, enkä nähnyt mitään., mikä olisi heikentänyt uskoani alkuasukkaan hyveeseen.” (129,1)

Slocum oppi myös, että satamapaikoissa häntä kohtaan oltiin suvaitsevaisia, vaikka hän oli ulkopuolinen.

”Kun saavuin samoalaiseen kylään, ei päällikkö koskaan kysynyt ginin hintaa...hän sanoi: ’Dollari, dollari, valkoinen mies tuntee vain dollari.’” (127,1)

Suvaitsemattomuuden toisia ihmisiä kohtaan tulkitsen enemmänkin uusista tavoista ja järkytyksestä johtuvaksi. Niin sanotusta länsimaisesta kulttuurista uuteen kulttuuriin siirtyminen voi olla työlästä. Suvaitsemattomuus tuli esille varsinkin ulkonäöllisissä seikoissa, joita kuvaa hänen kirjaama lause:

”...heidän ihonsa oli aina koristeltu inhottavin viilloksin ja heidän naisensa olivat melkeinpä vielä vastenmielisemmän näköisiä.” (165,1)

UUSIEN KOKEMUKSIEN ARVOSTAMINEN

Jo matkan alusta lähtien, Slocum hankki uusia kokemuksia. Todellisuudessa koko matka oli hänelle koko ajan uuden kokemista. Avoimuus uusia haasteita kohtaan kertoo Slocumin yhdestä tavasta oppia, hän arvosti uusia haasteita. Haasteiden ymmärtäminen ja avoimuus uusia haasteita kohtaan liittyy itseohjautuvaan oppimiseen, joka on elinikäisen oppimisen tärkeä muoto. (Dohmen 1998, 225; Väisänen 2000, 42–43.) Slocum oli alusta lähtien positiivinen uusia kokemuksia kohtaan, mutta erityisesti uudet

haastavat kokemukset nousivat esille, käsiteltäessä uusia kokemuksia oppimisen konseptina. Hän oppi kuinka hienoa on purjehtia suorituskyvyn rajamailla:

”Pienimmän mahdollisen purjeen paineen alaisena pursi kiiti maata kohti kuten kilpa-ajoratsu, ja oli hienoa ohjata sitä aaltojen harjojen yli, niin ettei se mennyt nurin. Olin ruorissa ja ohjasin parhaalla taidollani.” (84,1)

Slocumin mielen valtasi seikkailunhalu, kun hän tiesi, että tuleva purjehdusetappi olisi haastava:

”Kun suuntasin kulkuni villien tulimaalaisten asuinpaikan lähelle, valtasi mieleni ajatus ennen kokemattomasta, oudosta ja jännittävästä seikkailusta.” (75,2)

Vastoinkäymisten voittamisen ja kohtaamisen kautta jälkeensä kuvailtu innostus kuvastaa uusien haastavien kokemusten arvostusta.

”Kun kaikki häiritsevä epävarmuus ja jännitys oli nyt ohi, totesin jälleen olevani yksin mahtavalla merellä luonnon huomassa. Mutta olin onnellinen ja tunsin innostuvani yhä enemmän matkastani.” (48,1)

SANAN PITÄMINEN

Maapallon ympäri purjehtiminen vaatii sisua, kuten Slocum (1953, 47) mainitsee: ”Jollen aikaisemmin ollutkaan havainnut, niin havaitsin nyt kohta, että edessä oleva matka tulisi kysymään kestävyyttä ja sisua.” Sanan pitäminen itsensä kanssa oli yksi Slocumin arvoista. Jo matkan alussa häntä sitoi itsensä kanssa tekemä rahtauskirja:

”’Rahtauskirja’ itseni kanssa tuntui sitovan minua ja niinpä purjehdin edelleen.” (21,1)

”Havaittuaan, että olin päättänyt lähteä, vaikka yksin, koska apua ei ollut saatavissa, satamakapteeni ei estellyt minua enää...” (75,1)

Miten olisikaan maapallon ympäri purjehduksen kanssa käynyt, jos Slocum ei olisi tätä rahtauskirjaa arvostanut? Slocum toimi itseä kohtaan samoin kuin hän toimi muita kohtaan ja miten hän odotti muiden toimivan häntä kohtaan. Tulkitsenkin asian niin, että Slocumin mielestä ”rahtauskirja” hänen itsensä kanssa sitoi häntä jatkamaan matkaa, jolloin sanan rikkominen olisi ollut moraalisesti väärin. Purjehdusyrityksen keskeyttäminen ei ollut vaihtoehto edes vastoinkäymisten kohdatessa.

”...että hän hinaisi minut Sandy Pointiin, jos keskeyttäisin matkani ja palaisin takaisin – seikka joka ei edes juolahtanut mieleeni.” (105,2)

PURJEHTIMINEN JA VARAUTUMINEN – JALAT MAASSA

Slocumin asennetta purjehdukseen kuvailisin ”jalat maassa” -asenteeksi, vaikka hän liikkui merellä purjehtien. Hän ei ottanut turhia riskejä ja varautui mahdollisiin vaikeuksiin matkallaan, vaikka koko yritys oli kokonaisuudessaan suuri riski. Varautumisessa hän käytti hyväksi aikaisemmista kokemuksista saatua tietoa ja siirsi aikaisemmin opitun nykyhetkeen.

”Sitten kiristin taljaköysiä ja sidoin ne uudelleen, tarkastin, että kokkapuun kiinnikkeet olivat lujasti paikoillaan ja vene myös kiinnitetty, sillä kesälläkin voi olla huonoa säätä Atlantin ylityksen aikana.” (25,1)

”Siellä purjehdittaessa olisi aina oltava varuillaan äkkipuuskien varalta.” (69,1)

Slocumille ei tullut ongelmia, vaikka hän välillä laiminlöi varautumisen. Hän piti jalat maassa purjehtiessaan haastavia merimatkoja. Hän oppi varautumisen tärkeyden kantapään kautta kokemuksestaan pienellä veneellä saaren laguunissa.

”Olin purjehtinut valtamerien poikki ja sittemmin koko maapallon ympäri joutumatta niin täpärään tilanteeseen kuin matkalla, minkä tein veneellä laguunin poikki.” (178,1)

Varautumisen ja jalat maassa –asenteen kautta turvallisuuden arvostus nousi esille oppimiskokemuksista. Omasta turvallisuudesta oli huolehdittava koko ajan, vaikka ei olisikaan myrskyä. Sillä hyvälläkin säällä purjehtijoiden tapaturmia aiheuttaa muun muassa aurinko ja veneeseen kuuluvat irtokappaleet (Rouvillain, Mercky & Lethuillier 2008). Slocum arvosti myös omaa ja aluksensa turvallisuutta enemmän kuin purjehduskilpailua vaarallisella merellä.

”Huolehtiminen alukseni turvallisuudesta ja myös omasta hengestäni ei millään tavoin vähentynyt ankaran sään poissaolon vuoksi.” (92,1)

”...sillä en millään muotoa halunnut kilpailla korallimerellä.” (152,1)

Epäonnistumisen kohdatessa Slocum piti myös jalat maassa, mikä kuvastuu mielestäni hänen ”rahtauskirjasta”. Matkan jälkeen Slocum reflektoi, miten maapallon ympäripurjehdus oli onnistunut. Tärkeä asia onnistumisessa oli jalat maassa – asenne ja varautuminen tilanteeseen kuin tilanteeseen.

”Onnistumisen edellytyksenä on työhönsä perehtyminen ja valmistautuminen kaikkien mahdollisuuksien varalta.” (227,3)

LUONNON MONINAISUUS

Luonnosta ja merestä nauttiminen oli läsnä koko purjehduksella maapallon ympäri. Yksin purjehtiessa on aikaa havainnoida luontoa ja oppia sen saloja. Luonnon läheisyys esti Slocumia kyllästymästä, sillä aina luonnosta löytyi uusia asioita joita tarkastella, kuten kalojen pakeneminen petokalan tieltä.

”Niiden pakenemistapa kiinnosti minua suuresti ja pidin silmällä niitä joskus tuntikausia.” (53,1)

Luonnon arvostaminen oli tulkintani ja ymmärrykseni mukaan yksi Joshua Slocumin tärkeimmistä arvoista. Hänen oma tilanteensa yksinäisenä purjehtijana vaikutti siihen, että hän ei halunnut vahingoittaa luontoa. Hän arvosti luonnon moninaisuutta.

”...mutta en halunnut ottaa henkeä miltään ja siten lisätä tämän pelottavan maan yksinäisyyttä, jollei ollut pakko tappaa itsepuolustukseksi.” (81,1)

Luonnon moninaisuus ja sen voimat olivat yksinäisen matkapurjehtijan mielenkiinnon aiheena. Luonto aiheutti Slocumille monia haastavia ja vaarallisia tilanteita. Hän oppi, kuinka voimakas luonto voi olla ja miten pieni hän oli veneellään. Brymer ja Oades (2009) kuvaavat extreme -lajien harrastajien hakeutuvan tilanteisiin, jossa he ovat pieniä luontoon verrattuna ja sitä kautta he kokevat nöyryyden ja rohkeuden tunteita. Slocum oppi luonnon voimista paljon. Hän oppi kuinka voimakkaita tuulet voivat olla sekä miten ihmeellinen meri voi olla yöllä fosforivaloa loistaen.

”...syöksyi williwaw kimppuuni niin rajulla voimalla että se työnsi kahdella ankkurilla ankkuroituneen Sprayn niin kuin höyhenen ulos poukamasta syvään veteen.” (88,1)

”...pimeinä öinä sain tilaisuuden nähdä fosforimaisen valon vaikutuksen yössä sen kaikkein komeimmassa loistossa.” (167,1)

Luonto aiheutti vaikeuksia yksinpurjehtijalle, mutta samalla se toi myös lohtua yksinäisyyteen sekä koettuihin vastoinkäymisiin. Maisemat ympäri maapallon kiehtoivat ja rauhoittivat Slocumia nostaen tunteita pintaan ja auttaen unohtamaan mielipahat, joita vastoinkäymiset olivat aiheuttaneet.

”...oli Fury Island, ja mikä mahtava maisema olikaan nyt edessäni ja ympärilläni! Hetki ei ainakaan sopinut naarmujen suremiseen.” (84,1)

KULTTUURIT

Yksinpurjehduksella maapallon ympäri purjehtija tapaa satamapaikoissa eri kulttuureihin kuuluvia henkilöitä alkuperäiskansoista länsimaisiin ihmisiin. Matkallaan Slocum oppi paljon alkuperäiskulttuureista, mutta hän teki myös havaintoja länsimaisesta kulttuurista. Hänen kirjoituksestaan esille nousseista oppimiskokemuksista pidän tärkeimpänä hänen pohdintaa kahtiajaosta alkuasukkaan hyveestä sekä länsimaiden turvattomuudesta.

”Minua onnisti matkoillani, joita tein näillä saarilla, enkä nähnyt mitään, mikä olisi heikentänyt uskoani alkuasukkaan hyveeseen.” (129,1)

”Keelingin saarilla, Rodriguezissa ja monissa muissa paikoissa toimi kookospähkinän kuitutukko oven lukkona... Mutta kun saavuin isommille saarille lähemmäksi kotia tarvittiin tukevia lukkoja.” (200,1)

Slocumin kirjoituksesta kuvastuu lukijalle kuva siitä, että hänen matkaansa sisältyi paljon kanssakäymistä ihmisten kanssa. Tulkitsin sosiaalisten suhteiden olleen hyvin antoisia oppimiskokemusten kannalta (ks. luku 5.1.3 Kokemuksia sosiaalisista suhteista). Kulttuureista oppiminen tapahtui Slocumin ollessa tekemisissä uuden kulttuurin kanssa, olemalla tekemisissä ihmisten ja tapojen kanssa tai pohtimalla jälkeinpäin kulttuurien eroja tai samankaltaisuuksia. Slocum oppi kanssakäymisen tapoja niin länsimaisesta kulttuurista ollessaan tekemisissä brittiläisten kanssa Gibraltarilla sekä samoalaisten kanssa pysähtyessään Samoan saarille.

”Jos haluatte selviytyä pesunkestävän brittiläisen kanssa, on teidän ensin riideltävä pirusti.” (41,1)

”Samoan turhantarkat seurustelutavat ovat epäsovinnaiselle mielelle kenties hiukan kiusalliset.” (129,2)

Kulttuurit ja niiden eroavaisuudet tarjosivat Slocumille pohdittavaa pitkin matkaa. Hän pohdiskeli tapoja ja ilmauksia sekä omia kohtaamisia eri kulttuureista tulevien henkilöiden kanssa. Oppimiskokemuksia kulttuureista oli paljon ja niiden yhteinen tekijä oli Slocumin kokoavien sanojen mukaan: ”Kuinka erilaisia asiat ovat eri maissa (Slocum 1953, 186)!”

5.1.5 Onnistumisen kokemukset

Ihminen kaipaa haasteita ja onnistuessaan selvittämään haasteen ihminen tuntee olevansa pätevä. Ihmisellä on myös tarve kokea pätevyyttä, mikä osaltaan ohjaa ihmisiä

tavoittelemaan ja voittamaan haasteita. Haasteiden voittaminen lisää pätevyyden tuntemuksia ja usein ihminen valitsee haasteeksi sellaisen haasteen, jonka saavuttaminen on senhetkisillä tiedoilla ja taidoilla mahdollista. (Deci & Ryan 1985, 28.) Purjehtiessa jokainen purjehduskerta on erilainen ja siten haasteiden asettaminen on helppoa (Sass Jr. 2008). Olen lisännyt vastoinkäymisten voittamisen ja kohtaamisen pätevyyden kokemuksiin ja käsittelen yleisesti onnistumisen kokemuksia. Vastoinkäymiset ovat osaltaan haasteita ja niiden voittamisen kautta voidaan tuntea pätevyyttä.

Pätevyys syntyy onnistumiskokemuksista. Pätevyyden kautta ihminen tuntee olevansa arvokas ja sisäisesti vahva (empowerment), jolloin ihminen tietää myös mitä haluaa. Pätevyyteen liittyy myös omien vahvuuksien ja heikkouksien tunteminen ja sitä kautta itsensä kehuminen ja itsensä vahvistaminen ja palkitseminen. (Aho 1997, 57–58.)

Onnistumisen kokemusten kautta Slocum oppi sen, miten toimia kohdatessa haasteita tai vastoinkäymisiä ja onnistumisten kautta hän tunsi pätevyyttä, mikä ruokki hänen hyvää itsetuntoaan. Onnistumisen kokemukset olivat maapallonympäripurjehtijalle reflektion väline, jonka avulla hän reflektoi aikaisempaa toimintaansa. Oli kyse sitten purjehdustaidoista tai kirvesmiestaidoista, onnistumisen kokemus antoi tekijälle tiedon, että haaste on voitettu. Ensimmäinen haaste Slocumille oli purren rakentaminen, jossa hän onnistui. Hän ei ollut veneenveistäjä ja koko prosessi oli hänelle uutta, mutta silti hän koki onnistumisen kokemuksen.

”Pumpuli ei koskaan madellut pois” (14,2)

Omien saavutusten jälkeenpäin tarkastelu auttaa oppijaa tuntemaan itsensä paremmin ja kokemaan onnistumisia (Aho 1997, 57). Reflektion kautta Slocum koki onnistuneensa ja tunsi pätevyyttä esimerkiksi veneen käsittelytaidoistaan.

”Ei mikään jaksoista tähän asti, katselipa niitä miltä kulmalta tahansa, ollut niin täydellinen kuin tämä.” (172,4)

”Noiden kahdenkymmenen kolmen vuorokauden aikana en oleillut kauempaa kuin yhteensä kolme tuntia ruorissa, mihin sisältyi luoviminen Keelingin satamaan.” (172,3)

Vastoinkäymisten kohtaamisen ja niiden voittamisen kautta koetut onnistumisen kokemukset olivat tärkeitä oppimiskokemuksia. Onnistuminen ei ole itsestäänselvyys. Onnistumisen eteen on tehtävä töitä, kuten Slocum koki kohdatessaan merirosvot Marokon rannikon läheisyydessä.

”Näkemästäni voin jo selvästi päätellä, että olen tekemisissä sukupolvia merirosvoutta harjoittaneiden veijarien kanssa...” (46,1)

”En muista, että olisin koskaan sen jälkeen tai sitä ennen elämässäni ollut niin väsynyt kuin olin sen päivän päättyessä.” (47,3)

Matkan loppuvaiheessa Slocum reflektoi haasteita tai vaikeuksia ja niiden voittamista.

”Matkan vaivat, jos niitä lienee ollutkaan, olivat nyt kokeneiden merenkulkijain laskujen mukaan yhdeksäskymmenettäosaltaan päättyneet...” (185,2)

”Olin melkein unohtanut tämän tyvenvyöhykkeen tai ajatellut sitä kuin satua. Nyt havaitsin sen todelliseksi ja vaikeaksi ylittää. Oli niin kuin olla piti, sillä kaikkien meren vaarojen, Afrikan hiekkamyrskyn, Australian ”verisateen” ja kotimatalla koetun sodanvaaran jälkeen kokemukseni olisi tietysti ollut puutteellinen, jollei siihen olisi sisältynyt tyvenvyöhykkeen kiusa.” (222,1)

5.1.6 Virheistä oppiminen

Ensimmäinen yksin maapallon ympäri purjehtinut henkilö oppi matkan aikana paljon uusia asioita. Käyttäytymisessä ja toimintatavoissa tapahtui muutoksia selvimmin virheiden jälkeen. Marsick ja Watkinsin (1992) mukaan erheen kautta oppiminen on osa elinikäistä oppimista. Kokemukset virheistä ja niiden kautta oppiminen auttoi purjehtijaa kehittymään niin purjehtijana kuin ihmisenäkin. Sass Jr.:n (2008) mukaan virheiden kautta oppiminen on tärkeää purjehduksessa, sillä niistä selviäminen lisää purjehtijan luottamusta omiin taitoihinsa. Kalajan (2011) mukaan virheitä saa tehdä ja virheiden tekemisen kautta oppija voi valita hänelle sopivimman toimintastrategian. Kaisa Häkkisen (2011) kirjoitus Tiede -lehdessä tukee ajatusta: ”Virheen tunnistamisen ansiosta saamme tietoa, miten voimme parantaa ja hienosäätää toimintaamme.” Kysymys on vain siinä, tunnistaako oppija virheen vai ei. Siihen emme saa vastausta, tunnistiko Slocum virheensä vai vain osan niistä. Oppimisen kokemukset virheistä ovat esillä koko matkan ajan maapallon ympäri. Tehtyään yhden virheen, ei hän enää samanlaista virhettä tehnyt.

”...levitin purjeeni, jotka olivat tosin reivatut, mutta sittenkin liian suuret sellaisessa ankarassa säässä... Sanalla sanottuna: minun olisi pitänyt asettua piihin, mutta en asettunut.” (35,3)

”...ja ollessani puomin päässä liivaria reivaamassa kaduin useammin kuin kerran, etten ollut lyhentänyt sitä vielä jalan verran.” (68,1)

”Ei ollut takaisin kääntymistä vaikkapa olisin halunnutkin, sillä maa oli nyt pimeyden peitossa.” (82,1)

”Sen jälkeen huolehdin paremmin kuin koskaan ennen sitä, että kaikki ampuma-aseeni olivat käyttövalmiina...” (105,1)

”...tietämättä minä hetkenä pursi karahtaisi oikeaan riuttaan suoritin käännöksiä edestakaisin päivänvaloon asti pysytellen samalla kulkutiellä

niin paljon kuin suinkin, kaikki pelkän merikortin puuttuessa. Olisin voinut naulata kanteen kiinni St. Helenan pukin vuodan.” (217,2)

5.1.7 Oppimiskokemukset itsestä

EMPATIAN LÖYTÄMINEN

Empatiakyvyllä tarkoitetaan myötäelämistä ja -ymmärtämistä. Sitä, että pystytään asettumaan toisen asemaan ja ajattelemaan asiaa hänen kannaltaan. (Nissinen 2008, 70.) Kalliopuskan (1995, 67–69) mukaan empatiakyky voidaan liittää tunteisiin ja hänen mukaan toisen asemaan asettuminen vaatii asettujalta kykyä tunnistaa tunteita. Empatiakyky voidaan siis liittää tunteisiin. Slocum ei kertonut paljoakaan omista tunteistaan muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta. Pitkän purjehduksen jälkeen vanhan merikapteenin tunteet nousivat pintaan.

”Liu’uin alas mastosta vavisten mitä oudoimmassa mielentilassa ja kykenemättä vastustamaan hetken mielijohdetta istahdin kannelle ja annoin mielenliikutukselle vallan.” (172,2)

Slocumin omista tunteistaan ainoastaan viha, tyydytys ja empatiakyky nousivat kirjoituksesta esille. Slocum tunsu empatiaa miettiessään aikaisempaa työtään merikapteenina sekä hän tunsu empatiaa nähdessään nääntyneitä kaivostyöläisiä.

”Hikoillessani lopun yötä purren käsiankkuripelissä ajattelin kuinka paljon helpompi minulla oli ollut kun voin sanoa: ’Tehkää tämä tai tehkää tuo työ’, sen sijaan että nyt suoritin itse kaiken työn.” (89,2)

”Vain kurja hylkimys olisi voinut ainoastaan katsella yrittämättäkään tehdä mitään heidän hyväkseen.” (161,1)

ITSETUNNON KOHOTTAMINEN

Jaarnin (2004) mukaan itsetunto tarkoittaa ihmisten myönteisiä ja kielteisiä tunteita itseään kohtaan. Hyvä itsetunto liittyy itsensä arvostamiseen, oman elämän arvokkaana

ja ainutlaatuisena näkemiseen, kykyyn arvostaa muita ihmisiä, itsenäisyyteen oman elämän ratkaisuissa, muiden mielipiteistä riippumattomuuteen sekä epäonnistumisten ja pettymysten sietämiseen. Hyvä itsetunto on tunnetta, että on hyvä. Itsetunto vaikuttaa mielenterveyteen, hyvinvointiin ja vuorovaikutuksen toimimiseen muiden kanssa. (Jaarni 2004, 25; Aho 1997, 20–22.) Hyvän itsetunnon omaava henkilö tuntee omat vahvuutensa ja heikkoutensa, jotka hän myös hyväksyy (Aho 1997, 20).

Itseluottamus ja sen reflektointi auttoi Slocumia kohottamaan itsetuntoa. Hän oppi luottamaan itseensä ja omiin taitoihinsa. Itseluottamuksen parantuminen helpotti häntä kohtaamaan odotettavissa olevat vaarat.

”Laivassa oli kaikki hyvin. Väsähdinkö matkaan tuolla ajalla? En ollenkaan! En ollut koskaan elämäni aikana ollut paremmassa kunnossa ja kaipasin Kap Hornin kiertämisen lupaamia vaarallisia kokemuksia.” (54,1)

”Mutta koska ei kukaan muu ollut halukas tulemaan mukaan ja koska koirat eivät minua miellyttäneet, en puhunut enää tästä asiasta vaan latasin aseeni.” (74,1)

”Kun olin korjannut taulukon, purjehdin horjumatonta itseluottamusta tuntien eteenpäin...” (121,1)

”Pohdin kauan sinä yönä, mitä seurauksia sodan vaara nyt aiheuttaisi Spraylle, joka oli selvinnyt kaikista meren vaaroista, mutta vihdoin voimakas toivo voitti pelkoni.” (215,1)

Matkallaan Slocumilla oli vaikeuksia ja vaarallisia tilanteita. Näistä selviäminen tarvitsi luottamusta omaan tekemiseen. Bassin (1990) mukaan pelon voittaminen itsekurin kautta nostaa pinnalle menestyksen ja ylpeyden tunteita. Hänen mukaansa pitempikkestoinen purjehdus luo perustan itseluottamukselle, jota voidaan käyttää arkielämässä.

PSYKKISEN KUNNON REFLEKTOINTI

Kokemukset psyykkisen kunnan muutoksista rajoittuivat maapallon ympärimatkan loppupuolelle, vaikkakin matkan alkupuolella Slocumin mieli työskenteli ihmeellisin tavoin hänen koettaessaan selvittää yksinäisyydestä (ks. kappale 5.1.1 Kokemukset yksinäisyydestä). Halliwellin (1990) mukaan purjehdus on psyykkisesti vaativa urheilulaji. Stressistä ja eristyneisyydestä selviäminen vaatii lujaa psyykkistä kestävyyttä (Gunnarsson ym. 2004; Weston ym 2009). Slocum koki matkansa aikana kangastuksia ja harhoja, mutta enemmän hän kuvailee sitä, kuinka hyvä hänen psyykkinen vointi on.

”Kangastuksen ihme ilmeni useasti. Vedessä uiskenteleva Albatrossi oli eräänä päivänä suurentunut komeaksi alukseksi; kaksi meren pinnalla nukkuvaa turkishyljettä vaikutti kookkailta valailta, ja olisin voinut vannoa, että eräs utupilvi oli korkea kukkula. Sitten kääntyi kuvakirjan lehti, ja seuraavana päivänä purjehdin kääpiöiden maailmassa.” (71,1)

”Koska olin varma purren sijainnista, paneuduin pitkäksi tuumiakseni asiaa ja piristyin sillä tavoin.” (180,3)

”Ja mitä tulee vanhenemiseen, niin elämäni aikataulu kääntyi takaisin, kun ystäväni sanoivat: ’Slocum on jälleen nuori.’ Ja niin olinkin, oli vähintään kymmenen vuotta nuorempi kuin sinä päivänä, jona kaadoin ensimmäisen puun Sprayn rakentamista varten.” (226,2)

FYYSISEN KUNNON REFLEKTOINTI

Slocum kirjoitti paljon fyysisestä kunnostaan. Hän koki hyviä hetkiä tuntien olevansa huippukunnossa ja hän koki huonoja hetkiä, jolloin hän ei edes jaksanut purjehtia tai valmistaa ruokaa. Slocum joutui hoitamaan kaikki työt veneessään yksin, mikä on fyysisesti rankkaa, sillä esimerkiksi useissa kilpaveneissä kilpailusta riippuen jokaiselle vinsille tai purjeelle on oma henkilö ja näiden henkilöiden fyysiset edellytykset ovat erilaiset koskien fyysistä suorituskykyä (Spurway, Legg & Hale 2007; Vernon ym. 2009). Slocum joutui käsittelemään purjeita, ohjausta, vinssejä ja takilaa yksin ilman nykuteknologian tuomaa helpotusta.

Oppimiskokemukset fyysisestä kunnosta olivat monipuolisia. Slocum pohti energiankulutusta merellä, omaa fyysistä kuntoa ja miten oma kunto oli kehittynyt tai heikentynyt matkan aikana. Hän kuvasi useaan otteeseen myös omaa suorituskykyä paineen alaisena ja siitä koituvaa fyysistä rasitusta. Tavallisen purjehduksen fyysisyydestä hän ei maininnut paljoakaan. Jaan oppimiskokemukset kahteen kategoriaan: reflektointiin fyysisestä kunnosta tai sen kehityksestä ja välittömiin kokemuksiin fyysisestä kunnosta tai suorituskyvystä.

REFLEKTOINTI

”Aloin nyt voida paremmin, mutta olin hyvin heikko enkä poistanut reivejä sinä päivänä enkä seuraavana yönä, vaikka tuuli laantui, vaan levitin ainoastaan märät vaatteeni auringonpaisteeseen ja paneuduin itse kannelle sinne nukahtaen.” (38,2)

”Tämän alkumatkan päättyessä havaitsin olevani oivallisessa kunnossa, en liikarasittuneena enkä rampana, vaan niin terveenä kuin olin terveimmillään elämässäni ollut, vaikkakin olin laiha kuin reivihuippu.” (40,2)

”...oltuaan matkalla neljäkymmentä vuorokautta Gibraltarista. Laivassa oli kaikki hyvin. Väsähdinkö matkaan tuolla ajalla? En ollenkaan! En ollut koskaan elämäni aikana ollut paremmassa kunnossa ja kaipasin Kap Hornin kiertämisen lupaamia vaarallisia kokemuksia.” (54,1)

”Täällä mietiskelin muutamien viimeisten päivien tapahtumia ja kummallista kyllä huomasin itseni perin uupuneeksi ja loppuunkuluneeksi sen sijaan että olisin tuntenut itseni levänneeksi istumisesta ja makaamisesta; mutta kauriinlihamuhennos kohensi minut pian oikeille raiteille, niin että osasin nukkua.” (86,1)

”Havaitsin siitä työn paljoudesta, minkä suoritin kolmessa minuutissa tai sitä vähemmässä ajassa, etteivät jäseneni olleet millään tavoin muuttuneet jäykemmiksi matkan aikana...” (223,1)

”Ja mitä tulee vanhenemiseen, niin elämäni aikataulu kääntyi takaisin, kun ystäväni sanoivat: ’Slocum on jälleen nuori!’ Ja niin olinkin, oli vähintään kymmenen vuotta nuorempi kuin sinä päivänä, jona kaadoin ensimmäisen puun Sprayn rakentamista varten.” (226,2)

VÄLITTÖMÄT KOKEMUKSET

”Ruoanvalmistaminen laivassa on siitä mukavaa, että ruokahalu merellä on aina hyvä.” (40,1)

”Lentokala oli pudonnut kannelle. Otin sen valmistaakseni illallisen, mutta havaitsin olevani liian väsynyt siihen samoin kuin valmiinkin illallisen syömiseen.” (47,1)

”Saadakseni vehkeet kuntoon ja käyttökelpoisiksi ja ennen muuta saadakseni kaiken valmiiksi, ennen kuin pursi ajelehtisi suojapaikasta kauemmas, työskentelin kunnes hiki pursusi ruumiistani.” (103,1)

”Olin pitänyt perää edellisestä aamusta kello yhdestätoista alkaen eli kolmekymmentä tuntia.” (109,2)

”Tietenkin väsyin loputtomasta meren heittelystä ja ennen kaikkea siitä, että kastuin milloin tahansa näyttäydin kannella.” (179,2)

”Saarella ei ollut todennäköisesti toista miestä, joka olisi tarvinnut kävelyä paremmin kuin minä.” (210,1)

”Niin terveyteni oli yhä erinomainen, niin että voin juoksennella kannella vilkkaassa tahdissa, mutta voisinko kiivetä? ...sillä haruksen katkettua masto heilui kuin kaisla ja oli muutenkin vaikeasti kiivettävä, mutta talja laitteineen tuli ylös ja harus tiukalle mastonhuipusta...” (223,2)

”Olin edistynyt monella tavalla matkan aikana. Olin jopa lihonut ja painoin todella naulan enemmän kuin tuonnoin lähtiessäni Bostonista.”
(226,1)

6 POHDINTA

Tutkimukseni sai alkukipinän Jyväskylän Yliopiston kirjastossa, jossa luin jo valmiita pro gradu -tutkielmia. Etsin purjehdusaiheisia graduja, mutta löysin vain yhden, Soili Puukon (2005) liikuntasosiologian pro gradu -tutkielman: Naisten tie sinisille kilpakentille. Jyväskylän yliopiston kirjastosta ei löytynyt liikuntatieteellisiä purjehdusaiheisia pro gradu -tutkielmia, kun yritin laajentaa näkemystäni purjehduksesta ja tieteestä. Näin ollen luin tieteellisiä artikkeleita purjehduksesta ja huomasin, että aikaisemmat tutkimukset näyttivät keskittyneen kilpapurjehduksen tutkimiseen (esim. Allen & De Jong 2006; Gunnarson ym. 2004; Puukko 2005). Matkapurjehdusta on tutkittu vähän, vaikka kyse on samasta lajista. Purjehduksen haasteet ovat lähes samat, oli kyse sitten ammattimaisesta kilpapurjehtijasta tai huvipurjehtijasta (Spurway, Legg & Hale 2007). Pitkän asiaan tutustumisen jälkeen päätin olla tutkimatta kilpapurjehdusta ja keskittyä matkapurjehdukseen. Halusin tutkia matkapurjehdusta, koska sitä oli tutkittu paljon vähemmän kuin kilpapurjehdusta. Luin purjehtijoiden matkakertomuksia sekä viime vuosikymmeniltä että aikaisemmalta ajalta. Mielenkiintoni kohdistui kertomukseen ensimmäisestä maapallon ympäripurjehduksesta ja näin ollen rajasin aiheen Joshua Slocumin kirjaan Yksipurjehdus maapallon ympäri, jolloin tutkimukseni kohdistui vain hänen kirjoittamiin kokemuksiin. Tulokset kohdistuvat vain Joshua Slocumin matkaan, joten niitä ei voida yleistää koskemaan yksipurjehdusta. Tutkimukseni tuloksissa löytyy samantapaisia piirteitä kuin tutkimuksissa, joissa on tutkittu esimerkiksi luokanopettajaksi opiskelevien oppimiskokemuksia (ks. Silkelä 2001).

Tutkimukseni tarkoitus oli selvittää ensimmäisen yksin maapallon ympäri purjehtineen henkilön oppimiskokemuksia matkaltaan, joka kesti yli kolme vuotta. Merikapteeni Joshua Slocum kirjoitti kirjan tuosta matkastaan ja kirjan suomennettu painos oli minun primäärilähteeni. Tästä teoksesta nostin esille yhteensä 236 oppimiskokemusta, jotka jaoin seitsemään pääteemaan. Näiden teemojen avulla toivoin saavani yleisen kuvan oppimiskokemuksista ensimmäisellä yksipurjehduksella maapallon ympäri. Alasuutarin (1994) mukainen laadullisen tutkimuksen arvoituksen ratkaisu jäi

tutkimuksessa tekemättä, olihan tarkoituksena saada yleiskuva oppimiskokemuksista (ks. Varto 1992).

Oppimiskokemusteemojen muodostaminen oli vaikeaa, sillä tuloksen tulisi olla aineistolähtöisessä sisällönanalyysissä aineistosta peräisin oleva. Olin kuitenkin lukenut Silkelän (2000) ja Soinin (2001) tutkimukset oppimiskokemuksista ja aluksi teemat myötäilivät edellä mainittujen tutkijoiden linjoja ja teorioita sekä omaa esiyymmärrystä. Oli syytä ottaa etäisyyttä aineistoon ja aloittaa teemoitteluprosessi alusta. Tämän jälkeen sain muodostettua seitsemän pääteemaa. Teemojen sisällä on samoja oppimiskokemuksia, sillä useat kirjasta tulkitsemani oppimiskokemukset kuuluivat useaan teemaan. Yhtä lailla teemojen ulkopuolelle jäi aluksi oppimiskokemuksia, jotka eivät kuuluneet mihinkään teemaan.

Tutkimukseen olisi ollut mielenkiintoista lisätä nyky-yksinpurjehtijan kokemuksia maapallon ympäripurjehduksesta. Purjehdus mielletään yleisesti korkeassa ekonomisessa asemassa olevien ihmisten harrastukseksi, mutta ekonomisella asemalla ja purjehdusharrastuksella ei Kuentzelin ja Heberleinin (1997) tutkimuksen mukaan ole yhteyksiä. 1900-luvun alussa purjehdus oli urheiluharrastuksena rikkaiden harrastus (Sleight 2001, 14–15). Ehkä tämän purjehduksen niin sanotun kulta-ajan muisto elää ihmisten keskuudessa. Toisaalta taas tämä tutkimus keskittyi Joshua Slocumin kertomuksesta esiin tulleisiin oppimiskokemuksiin ja nykypurjehtijan kokemukset olisivat olleet minun omia tulkintoja tämän henkilön kertomuksesta.

6.1 Oppimiskokemuksista

Miten päätin, mikä on oppimiskokemus ja mikä ei? Tämä kysymys oli minulle tutkijana hermeneuttisen kehän kulmakivi. Hermeneutiikan mukaan tutkijan on otettava etäisyyttä omaan esiyymmärrykseen ja palata aineistoon uudestaan (Laine 2001). Miten oppimiskokemus määritellään ja mikä määritelmä on oikea? Pohdin asiaa tutkimuksen alkuvaiheissa ja useissa oppimiskokemuksen määrittelyssä toistuu reflektio ja opitun tiedon tai taidon käyttö uudessa tilanteessa (ks. Varila 1999, Väisänen 2000, Soini 2001). Tein omat tulkintani siitä, milloin Slocum oli kokenut oppimiskokemuksen. Pidin kiinni siitä, että kokemuksessa tapahtuu reflektiota tai uuden taidon tai tiedon

käytön kuvailua. Mietin usein, oliko valintani oikea. Sain uskoa omaan tekemiseen siitä, että laadullisessa tutkimuksessa ei ole vain yhtä oikeaa tapaa tehdä tutkimusta (Auerbach & Silverstein 2003, 79).

Tutkimuksen tarkoituksena ei ollut tutkia, minkälaisia merkityksellisiä oppimiskokemuksia Joshua Slocum ensimmäisen maapallon ympäri vieneen yksinpurjehduksen aikana koki, vaan tehdä katsaus hänen oppimiskokemuksiinsa ja niistä muodostuneisiin teemoihin. Sen sijaan, että olisin jakanut oppimiskokemukset hyviin ja huonoihin, kokosin kaikki oppimiskokemukset yhteen. Toiseksi Slocum kirjoitti matkastaan paljon myönteisiä asioita ja ohitti negatiiviset kokemukset vain maininnalla. Vaikeuksien kohtaamisia kirjassa kyllä oli, mutta usein kokemus oli siitä, miten vaikeudet oli voitettu. Slocumin elämää tarkastellessa (ks. 2.3.1 Slocum, Joshua (1844–1909); Gidmark 2000, 421–422) tulee kirjasta Yksinpurjehdus maapallon ympäri mieleen se, että Slocum oli taitava kirjoittaja, joka osasi lumota lukijan seikkailuiden ja onnistumisten kuvaamisella. Linnérin (1978, 147) mukaan kertomuksesta on hyvin vaikea tehdä johtopäätelmiä, sillä kertoja voi valita mitä kirjoittaa.

6.2 Tuloksista

Tulokset osoittavat oppimiskokemusten laajuuden. Slocum kuvailee kokemusten kautta opittuja asioita paljon. Yhteensä 236 oppimiskokemusta muodostivat seitsemän pääteemaa ja niiden sisällöt. Oppimiskokemuksista nousi esille niin kokemukset ympäröivästä maailmasta kuin myös kokemukset itsestään. Matkan aikana Slocum ei taistellut vain merta ja tuulia vastaan, vaan hän taisteli myös itsensä kanssa.

Tuloksista käy ilmi, kuinka vaativa yksinpurjehdus Slocumille oli. Hän taisteli yksinäisyyden kanssa, mutta voitti lopulta yksinäisyyden ja oppi nauttimaan yksinäisyydestä. Hän joutui useaan otteeseen työskentelemään fyysisen suorituskykynsä ääri rajoilla. Slocum oppi paljon itsestään ja oppi asioita, jotka ovat hyödyksi tulevaisuudessa. Uskon, että matkan aikana Slocumin oppimat arvot auttoivat häntä tulevaisuuden haasteissa. Arvot liittyivät niin kanssakäymiseen ihmisten kanssa, kuin myös omaan toimintaan. Uskon, että pitkäjänteisyys, suvaitsevaisuus, sinnikkyys ja nöyryys auttoivat Slocumia tulevaisuuden haasteissa, vaikka Slocum oletettavasti

kuolikin sinnikkäästi yksinpurjehdusta harjoittaessa. Ehkä hänen loppuelämän vaikeudet johtuivat Johnsonin (1984, 167) kuvailemasta yksinpurjehtijoiden erakkoluonteesta eli siitä, että yksinpurjehtijat hakeutuivat kerta toisensa jälkeen merelle. Maalla eläessään Slocum joutui Gidmarkin (2000, 422) mukaan vankeuteen raiskauksesta ja ehkä tämä osoittaa sitä, että hän ei osannut elää maalla ihmisten ympäröimänä, vaan halusi tehdä sitä minkä osaa. Slocum koki matkansa aikana paljon vastoinkäymisiä ja haasteita. On vaikea ajatella, mitä kaikkea hän ei kirjassaan kertonut, mutta näistä oppimiskokemuksista voin päätellä, että hän oppi kohtaamaan useimmat haasteet ja ei pelännyt uusia kokemuksia.

Tulokset myös osoittavat, että kaikki oppimiskokemukset eivät kohdistuneet kokemuksiin itsestä tai omasta suorituskyvystä. Matkansa aikana Slocum itseopiskeli ja oppi uusia asioita arkipäivän askareissa. Slocum ei ollut missään koulutusjärjestelmässä ja hän oppi itse tekemällä. Muun muassa nämä oppimisen alueet ovat osa elinikäisen oppimisen kenttää. (Silvennoinen & Tulkki 1998, 14.) Silvennoinen, Tulkki ja Honkanen (1998, 216) kuvailevat aikuisten oppimista seuraavasti:

”Todellisuudessa melkoinen osa arjen jokapäiväisestä oppimisesta on tahatonta ja huomaamatonta asioiden haltuunottoa.”

Tämä kuvastaa osaltaan Slocumin oppimista matkallaan. Monessa tilanteessa hän ei kuvaile oppimista, vaan hän kuvailee juuri asioiden haltuunottoa. Matka oli Slocumille oppimismatka elinikäisen oppimisen kentällä. Hän oppi kädentaitoja, purjehdustaitoja ja uusia asioita ihmisistä ja kulttuureista. Kulttuurien kohtaaminen tuotti paljon oppimiskokemuksia ja uusien saarien ja ihmisten kohtaaminen oli mielekästä pitkän yksinpurjehduksen jälkeen. On otettava huomioon, että Slocum purjehti maapallon ympäri 1800-luvulla. Sitä, minkälaisia oppimiskokemuksia nyky-yksinpurjehtija kokisi globalisoituneella maapallolla, on vaikea arvioida. Helpointa olisi lukea purjehtijoiden kirjoittamia matkakertomuksia.

On vaikea arvioida, kuinka rankkaa on olla yksin merellä useiden viikkojen ajan. Slocum kertoo kamppailleensa yksinäisyyden kanssa matkallaan ja juuri oppimiskokemukset yksinäisyydestä nousivat ensimmäisenä yhtenäisenä luokkana aineistosta. Oppimiskokemuksia yksinäisyydestä oli paljon ja oli mielestäni aiheutonta

asettaa oppimiskokemukset yksinäisyydestä sosiaalisten suhteiden alle, sillä ensinnäkin kokemukset yksinäisyydestä Slocum koki ollessaan purjehtimassa ja toiseksi tulkitseen oppimiskokemukset sosiaalisista suhteista kanssakäymiseksi muiden ihmisten kanssa. Yksinäisyys oli yksi harvoista oppimiskokemuksista, joihin löytyi tieteellisiä artikkeleita juuri purjehduksesta (ks. Weston ym. 2009, Gunnarsson ym. 2004, Lewis ym. 1964, Suefeld & Mocellin 1987). Artikkeleihin tutustuessani huomasin, kuinka asiat, joita olin nostanut aineistosta esille, nousivat esille myös tieteellisistä artikkeleista. Artikkelit antoivat tukea ajatukselleni, että oppimiskokemukset yksinäisyydestä ovat yksi tärkeimmistä oppimiskokemuksista yksinpurjehtijalle. Vaikka suuri osa artikkeleista koski yksinpurjehtijoita kilpailuissa, käsittelin niitä koskemaan myös matkapurjehdusta, koska kyseessä on sama laji (ks. Spurway, Legg & Hale 2007).

Slocum ei pohtinut fyysistä suorituskykyään matkalla kovinkaan usein, vaikka kokemukset fyysisestä suorituskyvystä olivat usein hyvin rankkoja ja uuvuttavia. Ehkä kokeneelle purjehtijalle tavallisen purjehduksen rasitukset ovat niin päivänselviä asioita, että niistä on turha kertoa. Fyysinen suorituskyky liittyi kolmeen suurempaan oppimiskokemusluokkaan: purjehdustaitoihin, välittömiin kokemuksiin fyysisestä kunnosta ja fyysisen kunnan reflektointiin. Fyysisen kunnan arviointi liittyi Slocumin oman terveyden arviointiin ja pohdintaan sekä fyysisen suorituskyvyn että rasittavuuden arviointiin. Slocum pohti, kuinka merellä ruokahalu on aina hyvä. Tämä viittaa mielestäni siihen, että yksinpurjehtija kuluttaa energiaa yllättävän paljon huomaamattaan. Yksinpurjehtija joutuu myös hallitsemaan venettään yksin, jolloin tekemistä on runsaasti. Vaikka yksinpurjehtijan päivittäinen energiantarve ei ole kovinkaan suuri, joutuu yksinpurjehtija koville, sillä on myös hetkiä, jolloin yksinpurjehtija joutuu tekemään vaativaa fyysistä työtä pitkään ilman taukoja tai mahdollisuutta syödä. (Myers ym. 2008.) Psykkiset tekijät olivat suuremmissa osassa oppimiskokemusten joukossa. Vain kädentaitojen opettelu ja oppimiskokemukset fyysisestä kunnosta olivat selvästi psyykkisten kokemusten ulkopuolella. Tämä mielestäni osoittaa sen, että yksinpurjehdus on psyykkisesti vaativaa. Halliwell (1988) tutki purjehdusvalmentautumisen henkistä puolta ja pääsi lopputulokseen, että purjehduksessa henkinen valmentautuminen on erittäin tärkeää. Tämä tutkimus osoitti sen, että purjehdus vaatii hyvää psyykkistä suorituskykyä. Ehkä juuri siksi Vendée Globe -yksinpurjehduskilpailu on luokiteltu rankimpien urheilutapahtumien joukkoon (Laursen 1999).

Oppimiskokemusteemat ovat osaltaan päällekkäisiä ja teemoista löytyi mielenkiintoinen yhtäläisyys. Kaikkiin teemoihin liittyy osaltaan *itsetunto*. Itsetunto voidaan Ahon (1997, 22–23) mukaan jakaa viiteen eri osa-alueeseen, jotka nekin ovat päällekkäisiä, mutta vain yhdessä ne muodostavat itsetunnon. Aho on muokannut Borban (1989) itsetuntomallia omanlaisekseen. Osa-alueet ovat: 1. *Turvallisuus*, 2. *Itseys eli itsensä tiedostaminen*, 3. *Liittyminen*, 4. *Tehtävä- ja tavoitetietoisuus* ja 5. *Pätevyys*. Turvallisuus liittyy siihen, että tuntee olonsa turvallisiksi ja turvallisuuden tunteita Slocum kuvaili useaan otteeseen kertomuksessaan. Tärkeimmät turvallisuuteen liitettävät teemat ovat *Kokemukset yksinäisyydestä* ja *Arvot ja asenteet*. Itseys eli itsensä tiedostaminen tarkoittaa sitä, kuinka hyvin ihminen tuntee itsensä, roolinsa ja yksilöllisyytensä.

”Itsensä tiedostava ihminen on ylpeä yksilöllisyydestään (Aho 1997, 22).”

Kokemukset yksinäisyydestä ovat lähinnä itsetunnon itseyyttä. Liittyminen liittyy yhteenkuuluvuuden tunteisiin, jossa yksilö hakee ryhmän tai yhteisön hyväksyntää, mikä liittyy kokonaan sosiaalisiin suhteisiin ja sitä kautta *Kokemuksiin sosiaalisista suhteista*. Tehtävä- ja tavoitetietoisuus liittyy vastuuseen, ongelmanratkaisuihin, aloitteen tekemiseen ja tavoitteiden asettamiseen. Tähän itsetunnon alueeseen liittyy vahvasti Slocumin arvot ja näin ollen *Arvot ja asenteet*, mutta myös *Onnistumisen kokemukset* ja *Virheistä oppiminen*. Pätevyys syntyy onnistumisen kokemuksesta, jolloin yksilö pitää itseään taitavana ja arvostettuna ja sietää myös pettymyksiä. Koko matkakertomus on suuri pätevyyskertomus, mutta teemoista lähinnä ovat kuitenkin *Onnistumisen kokemukset*. (Aho 1997, 22–23.) Tuloksista voidaan päätellä se, että Slocumin itsetunto sai kohennusta onnistuneesta matkasta. Lähes kaikki oppimiskokemukset lisäävät osaltaan itsetuntoa ja yhdessä ne muodostavat paremman itsetunnon. Itsetunnon kohoamista on vaikea arvioida kolmen vuoden matkan jälkeen, mutta matkan lopussa Slocumin kuvaamasta lauseesta nousee esille se, että hän edistyi myös näkymättömällä tavalla.

”Olin edistynyt monella tavalla matkan aikana. Olin jopa lihonut ja painoin todella naulan enemmän kuin tuonnoin lähtiessäni Bostonista.”
(226,1)

Oppimisen nykylinjaukset korostavat oppimisen oppijälähtöisyyttä, oppijan omaa aktiivisuutta (Rauste-von Wright & von Wright 1994). Eteläpelto ja Tynjälä (1999) kuvaavat nykyoppimisen korostavan myös yhteistoiminnallisuutta ja oppimisen sosiaalisuuden tärkeyttä. Nämä kaksi oppimisen linjausta ovat 1900-luvun lopun ja 2000-luvun tutkimuksien tuotosta. Vaikka Slocum purjehtikin 1800-luvun lopulla ja kuului oppijana ennemmin niin sanottuun elinikäisen oppijan kastiin kuin opiskelijan, on hänen kertomuksesta esiin tulleilla oppimiskokemuksien ja nykyoppimispsykologian välillä havaittavissa yhteyksiä. Tulosten ja aineiston perusteella voidaan nähdä kahtiajako oman aktiivisuuden oppimiskokemuksiin ja yhteisöllisen ja sosiaalisen oppimisen oppimiskokemuksiin. Slocum purjehti yksin, jolloin hänen oppimiseen ei vaikuttaneet yhteisöllisyys tai sosiaaliset suhteet, vaan hän itse oman aktiivisuuden kautta oppi ja omaksui uusia asioita purjehtiessaan yksin. Oppiminen oli hyvin oppijälähtöistä, vaikka asiaa ei voidakaan tarkastella täysin samalla tavalla kuin esimerkiksi oppijälähtöisyyttä koululuokassa. Kun Slocum pääsi satamaan muiden ihmisten seuraan, hän omaksui ja havainnoi uusia asioita sosiaalisten suhteiden kautta. Slocumin oppimiskokemukset tapahtuivat joko yksin purjehtiessa tai muiden ihmisten seurassa. Omaehtoinen oppiminen ja oma aktiivisuus olivat suuressa roolissa purjehtimisen aikana, kun taas ihmisten välinen kanssakäyminen oli suuressa roolissa, kun Slocum oli veneensä kanssa satamassa.

6.3 Tutkimusprosessista

Tutkimuksen primäärilähteenä oli Joshua Slocumin kertomus omasta yksinpurjehduksestaan maapallon ympäri. Kirjasta voimme saada selville osan siitä, mitä kirjoittaja on kokenut, mutta silti Slocum on voinut valikoida kirjaan kirjoitettavat asiat. Kirjoittaja voi korostaa jotain asioita ja jättää pois toisia, jolloin suorien johtopäätösten tekeminen on vaikeaa. (Linnér 1978, 147.) Siksi en voi olettaa oppimiskokemusten olevan niitä, mitä Slocum varmasti koki, vaan oppimiskokemukset

ovat oppimiskokemuksia Slocumin kirjoittamasta kertomuksesta. Tutkimusprosessi oli minulle osaksi hyvin hankala. Aikaisempia tutkimuksia aiheesta ei löytynyt ja oppimiskokemusten tutkimukset koskivat usein oppilaita tai opiskelijoita, eikä niinkään elinikäisiä oppijoita (ks. esim. Soini 2001, Silkelä 2000). Kun pääsin tutkimuksessani alkuun, eteni se suhteellisen helposti. Aloittaminen oli aina kaikkein vaikeinta. Voin jakaa tutkimukseni kuuteen eri vaiheeseen, jotka olivat tutkimuksen teon kannalta tärkeitä, mutta joiden aloittaminen oli minulle kuin muuri, jonka yli oli vaikeaa kiivetä. Tällä tarkoitan sitä, että jokaisen vaiheen aloittaminen oli vaikeaa, mutta kun pääsin alkuun, vaihe eteni suhteellisen helposti. Nämä tutkimuksen vaiheet olivat: *tutkimuksen suunnittelu, teorioihin tutustuminen, aineiston keruu, aineiston analysointi, teorioihin uudelleen tutustuminen analysoinnin jälkeen ja tulosten kirjoittaminen*. Tutkimusprosessin aikana opin paljon itsestäni ja siitä, miten minun pitää asioita tehdä, jotta tulisi tulosta.

6.4 Tulevaisuuden tutkimusehdotuksia

Tutkimukseni on ollut katsaus Joshua Slocumin matkakertomuksesta esiin tulleisiin oppimiskokemuksiin. Tuloksista voidaan todeta, että purjehduksen aikana opitaan paljon asioita sekä purjehduksesta, että muista ympäröivistä asioista. Jokainen teema on yksi niin sanottu aihe, jota olisi mielenkiintoista tutkia enemmän. Matkapurjehduksessa on enemmän tutkimusaiheita kuin kilpapurjehduksessa, sillä matkapurjehdukseen liittyy purjehduksen lisäksi muun muassa sosiaalinen kanssakäyminen muiden ihmisten tai purjehtijoiden kanssa sekä luonnon tutkiminen ja tulkinta. Toisaalta kilpapurjehduksessa nämä aiheet voivat olla tutkimusaiheita, mutta hieman eri näkökulmista katsottuna.

Purjehduksesta tehdyt tutkimukset keskittyvät kilpapurjehdukseen (Allen & De Jong 2006). Useat kilpapurjehduksesta tehdyt tutkimukset olisi hyviä tutkimusaiheita myös matkapurjehduksen kentällä. Matkapurjehdusta on tutkittu myös lääketieteen tietealueella ja monet tutkimukset keskittyvät pelkästään lääketieteeseen (ks. Myers ym. 2008, Allen & De Jong 2006). Neville ja Folland (2009) tutkivat vammojen aiheuttajia ja niiden ehkäisyä purjehtijoilla. Tutkimuksessa tutkittiin myös

matkapurjehdusta tai vapaa-ajan purjehdusta. Olisi mukava lukea tutkimuksia, joissa vertaillaan kilpa- ja matkapurjehtijan eroja tai samuutta. Kyseessä on kuitenkin sama laji, mutta harrastajien päämäärät ovat erilaisia. Monet purjehtijat harrastavat sekä matka- että kilpapurjehdusta, joten matka- ja kilpapurjehduksen eroista olisi suhteellisen helppoa tehdä tutkimus.

Tässä tutkimuksessa painopiste oli siinä, minkälaisia oppimiskokemuksia matkakertomuksesta löytyy. Olisi mielenkiintoista tietää, miten oppiminen tapahtui matkalla. Kertomuksien tutkimisessa on se huono puoli, että kirjoittaja voi valikoida sen, mitä hän kertomukseen kirjoittaa (Linnér 1978). Haastattelussa haastatteli saisi ehkä enemmän aineistoa.

6.5 Tutkimuksen hyödyistä

Purjehdus on liikuntamuoto, joka tarjoaa jotain sekä matkapurjehtijalle että kilpapurjehtijalle. Onpa harrastaja matka- tai kilpapurjehtija, on purjehduksen fyysinen vaativuus lähes samaa luokkaa. (Spurway, Legg & Hale 2007.) Tutkimus oli matka yksinpurjehduksen pioneerin oppimiskokemuksiin. Oppimista tapahtui matkan aikana, niin henkistä kuin fyysistäkin. Kaikin puolin kertomuksesta ja oppimiskokemuksista nousi esille se, että maapallon ympäri purjehdittuaan merikapteeni Slocum oli terveempi mies kuin lähtiessään. Ehkä voimme yli sadan vuoden päästä oppia jotain Slocumin oppimiskokemuksista. Tutkimus osoittaa, että yksinpurjehdus kehittää purjehtijan itsetuntoa ja henkistä hyvinvointia. Purjehduksen jälkeen Slocumin oli myös helppoa olla tekemisissä muiden ihmisten kanssa. Purjehdus on erityisesti kokemuksellista ja kokemusten kautta ihminen oppii. Kokemusten kautta oppiminen auttaa myös ihmistä selviytymään. (Lehtonen 1998, 7.) Juntunen (2010) tutki opinnäytetyössään kokemuksellisuutta ja purjehdusta päihdekuntoutusmuotona. Opinnäytetyössään hän sai selville purjehduksen nostavan yhteisöllisyyttä ja antavan voimaantumisen kokemuksia.

Tämän tutkimuksen tulokset osoittavat myös, että purjehdus on psyykkisesti erittäin vaativa harrastus tai urheilulaji. Kilpapurjehtijoiden psyykkisen valmennuksen tärkeys on ollut tiedossa (Halliwell 1988). Tutkimusten tuloksia voidaan käyttää

matkapurjehtijoiden ja harrastajien koulutuksessa. Purjehdus ei ole vain navigointia ja purjeiden trimmausta, vaan se on myös esimerkiksi varautumista ja psyykkisestä kunnosta huolehtimista.

Liikunnanopettajana voin käyttää tätä tutkimusta seikkailukasvatuksen tai kokemuksellisen oppimisen suunnittelussa. Tämä tutkimus antaa yleiskuvan siitä, kuinka kokemusrikasta elämyksellinen liikunta voi olla. Tutkimus ei auta liikunnanopettajaa kovinkaan paljoa, mutta sitä se voi auttaa, että voi perustella päätäjille, kuinka hyödyllistä on lähteä opetusryhmien kanssa purjehtimaan.

Tutkimuksen tekeminen oli minulle mieluisaa, vaikka tutkimuksen tekeminen kesti kauan. Tutkimuksen tekemisen kautta olen oppinut itsestäni monia asioita, päällimmäisenä sen, että asioilla on tapana järjestyä. Tutkimuksen tekeminen on auttanut minua muodostamaan minäkuvaa itsestäni ja tutkimuksen tekemisen kautta olen oppinut itsestäni uusia asioita. Tutkimuksen aihe oli minulle mieluisa ja siksi sen tekeminen kesti kauan. Ahon (1997, 17) mukaan, kun henkilö tekee jotain hyvin mieluisaa, unohtuu hänen persoonallisuutensa tai tämän tutkimuksen kohdalla subjektiviteettinsä. Tutkijan persoonallisuus ja subjektiviteetti ovat tärkeitä elementtejä laadullisessa tutkimuksessa ja ehkä juuri persoonallisuuden puuttuminen pitkitti tutkimuksen valmistumista (Auerbach & Silverstein 2003, 77).

LÄHTEET

Primäärinen aineisto

Slocum, J. 1953. Yksinpurjehdus maapallon ympäri. Jyväskylä: K.J. Gummerus Osakeyhtiö. Alkuperäinen englanninkielinen teos: Slocum, J. 1900. Sailing alone around the world.

Painetut lähteet

Aho, S. 1997. Minä. Teoksessa Aho & Laine (toim.), Minä ja muut. Kasvaminen sosiaaliseen vuorovaikutukseen. Helsinki: Otava, 16–68.

Aittola, T., Koikkalainen, R. & Vaherva, T. 1997. Aikuisten oppiminen arkielämän ympäristössä. Jyväskylän yliopisto: Kasvatustieteen laitoksen julkaisuja 6.

Alanen, A. 1981. Elinikäisen kasvatuksen käsite. Teoksessa Alanen & Sihvonen (toim.), Elinikäinen kasvatus. Porvoo: WSOY

Allen, J., B. & De Jong, M., R. 2006. Sailing and sports medicine: a literature review. *British Journal of Sports Medicine* 40: 587–593.

Alleyne, R. 2011. Mystery of Alexander Selkirk, the real Robinson Crusoe, solved. *The Telegraph*. Verkkojulkaisu osoitteessa:

<http://www.telegraph.co.uk/news/newstopics/howaboutthat/3286355/Mystery-of-Alexander-Selkirk-the-real-Robinson-Crusoe-solved.html>. Luettu 26.01.2011.

Anttila, P. 1996. Tutkimisen taito ja tiedon hankinta. Taito- , taide- ja muotoilualojen tutkimuksen työvälineet. Helsinki: Akatiimi.

Auerbach, C. F. & Silverstein, L. B. 2003. *Qualitative data: an introduction to coding and analysis*. New York, NY: NYU Press.

Bach, J. 2004. *Sailing*. North Mankato: Smart Apple Media.

Bass, J. 1990. The enjoyment of fear: sailing and lived emotion. *Creative sociology*. 18:2, 145–150.

Baumeister, R. F. & Leary, M. R. 1995. The need to belong: desire for interpersonal attachments as a fundamental human motivation. *Psychological Bulletin*. 117: 3, 497–529.

Brasch, R. 1974. *How did sports begin?* New York: David Mc Kay company, inc.

Brymer, E. & Oades, L. G. 2009. Extreme Sports. A positive transformation in courage and humility. *Journal of Humanistic Psychology*. 49:1, 114–126.

Callahan, S. 2002. *Adrift: seventy-six days lost at sea*. New York, NY: Mariner books.

Defoe, D. 1945. *Robinson Crusoe*. Helsinki: Suomen kirja.

Deci, E. & Ryan, R. 1985. *Intrinsic motivation and self-determination in human behaviour*. New York, NY: Plenum Press.

Dohmen, G. 1998. Another Approach to get more Adults into Continuous Learning. Teoksessa: P. Alheit & E. Kammler (toim.) *Lifelong Learning and its Impact on Social and Regional Development*. Bremen: Donat Verlag, 223–230

Eteläpelto, A. & Tynjälä, P. 1999. Johdanto. Teoksessa Eteläpelto, A. & Tynjälä, P. (toim.). *Oppiminen ja asiantuntijuus*. Porvoo: WSOY.

Gidmark, J. B. 2000. *Encyclopedia of American Literature of the Sea & Great Lakes*. Westport, CT, USA: Greenwood Press.

Gunnarsson, L.-G., Bäck, H., Jones, I. & Olsson, T. 2004. Stress recovery during an ocean boat race. *Stress and health* 20: 165–171.

Gustafsson, T. 2002. Mitä luovuus on ja mistä se syntyy? *Mat-2.198 Luovan*

ongelmanratkaisun seminaari. Reflektioessee. Aalto-yliopisto, Teknillinen korkeakoulu.

Halliwell, W. 1988. Delivering sport psychology services to the canadian sailing team at the 1988 summer olympic games. *The sport psychologist*. 3:4, 313–319.

Hiriyappa, B. 2009. *Organizational behavior*. Delhi: New age international.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2003. *Tutki ja kirjoita*. Vantaa: Tammi.

Hornborg, E. 1965. *Purjehdusmerenkulun historia*. Porvoo: WSOY

House, J. S., Landis, K. R. & Umberson, D. 1988. Social relationships and health. *Science*. 241: 4865, 540–545.

Häkkinen, K. 2011. Mokaa vaan – ja ota opiksi. *Tiede*. 2:2011.

Jaarni, A. 2004. Itsetunti, elämänhallinta ja arvot. Korrelatiivinen tutkimus Morris Rosenbergin itsetuntokäsitteen taustasta suomalaisilla työikäisillä. Akateeminen väitöskirja. Helsingin Yliopisto.

Jarvis, P. 1999. Elinikäinen oppiminen ja kokemus. Teoksessa Kajanto, A & Tuomisto, J. (toim.), *Elinikäinen oppiminen*. Aikuiskasvatuksen tutkimusseura. Helsinki: BTJ Kirjastopaino Oy.

Jarvis, P. 2004. *Adult education and lifelong learning*. Lontoo: RoutledgeFlamer.

Johnson, P. 1984. *Segelsporten. En Guinness rekordbok*. Helsingborg: Reklam-Montage.

Johnson, P. 1989. *The Encyclopedia of Yachting*. Lontoo: Dorling Kingsley.

Juntunen, S. 2010. ”Mereltä voimaa” Yhteisöllinen purjehdus osana päihdekuntoutusta. Tampereen ammattikorkeakoulu. Palveluohjauksen ja sosiaalityön suuntautumisvaihtoehto. Sosiaalialan koulutusohjelman opinnäytetyö.

Kalaja, S. 2011. Taidon oppiminen ja opettaminen. Verkkoluento. Verkkojulkaisu osoitteessa: <http://www.innosport.fi/sivu/taidon-oppiminen-ja-opettaminen-sami-kalaja>. Luettu 21.3.2011.

Kalliopuska, M. 1995. Sosiaaliset taidot. Helsinki: Edita.

Kivi, T. 1997. Oppimisen ytimessä. Vantaa: Tummavuoren kirjapaino oy.

Kivi, T. 2000. Oppimisen taidot. Vantaa: Tummavuoren kirjapaino oy.

Kivinen, O. 1998. Ikuisen oppimisen evankeliumi. Teoksessa Silvennoinen & Tulkki (toim.), Elinikäinen oppiminen. Gaudeamus.

Kolb, D. 1984. Experiential learning. Experience as the source of learning and development. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.

Kotkavirta, J. 2002. Kokemuksen ehdot ja hahmot. Teoksessa Haaparanta, L. & Oesch, E. (toim.), Kokemus. Tampere: Tampereen Yliopistopaino, 15–36.

Kotkavirta, J. & Nyysönen, S. 1996. Ajatus, etiikka. Porvoo: WSOY.

Kuetzel, W., F. & Heberlein, T. A. 1997. Social status, self-development, and the process of sailing specialization. *Journal of leisure research*. 29:3, 300–319.

Laine, K. 1997. Ihmissuhteet. Teoksessa Aho & Laine (toim.), Minä ja muut. Kasvaminen sosiaaliseen vuorovaikutukseen. Helsinki: Otava, 163–202.

Laine, L. 1992. Urheilu valtaa mielet. Teoksessa Pyykkönen (toim.), Suomi uskoi urheiluun. Helsinki: VAPK-kustannus.

Laine, T. 2001. Miten kokemusta voidaan tutkia? Fenomenologinen näkökulma. Teoksessa Aaltola & Valli (toim.), Ikkunoita tutkimusmetodeihin II. Jyväskylä: PS-kustannus, 26–43.

Larsen, A. K. 2009. Metod helt enkelt. En introduktion till sammanhällsvetenskaplig metod. Kristianstad: Gleerups.

Laursen, P. 1999. Physiological analysis of a high-intensity ultraendurance event. *Strength and conditioning journal*. 21:1. 26–38.

Latomaa, T. 2009. Ymmärtävä psykologia: psykologia rekonstruktivisena tieteenä. Teoksessa Perttula, J. & Latomaa, T. (toim.), *Kokemuksen tutkimus. Merkitys – tulkinta – ymmärtäminen*. Rovaniemi: Lapin yliopistokustannus, 17–88.

Lehtonen, T. (toim.) 1998. *Elämän seikkailu – Näkökulmia elämyksellisen ja kokemuksellisen oppimisen kysymyksiin*. Jyväskylä: Atena Kustannus Oy.

Lewis, H. E., Harries, J. M., Lewis, D. H. & Monchaux, C. 1964. Voluntary solitude: studies of men in a singlehanded transatlantic sailing race. *The Lancet*, 283:7348, 1431–1435.

Linnér, S. 1978. Psykologinen ja biografinen kirjallisuuden tutkimus. Teoksessa Haavikko, R. (toim.), *Kirjallisuuden tulkinta ja opetus*. Suomalaisen kirjallisuuden seura. Jyväskylä: Gummerus kirjapaino oy, 146–164.

Marsick, V. & Watkins, K. 1992. Towards a theory of informal and incidental learning in organizations. *International Journal of Lifelong Education* 11: 4, 287–300.

Moilanen, P. & Räihä, P. 2001. Merkitysrakenteiden tulkinta. Teoksessa Aaltola & Valli (toim.), *Ikkunoita tutkimusmetodeihin II*. Jyväskylä: PS-kustannus, 44–67.

Myers, S., Leamon, S., Nevola, V. & Llewellyn, M. 2008. Energy expenditure during a single-handed transatlantic yacht race. *British journal of sports medicine*. 42:4. 258–288.

National research council 2004. *Miten opimme. Aivot, mieli, kokemus ja koulu*. Porvoo: WSOY.

- Niiniluoto, I. 2002. Kokemus-kollokvion avaussanat. Teoksessa Haaparanta, L. & Oesch, E. (toim.), Kokemus. Tampere: Tampereen yliopistopaino, 9–14.
- Nissinen, L. 2008. Auttamisen rajoilla: myötätuntuupumisen synty ja ehkäisy. Helsinki: Edita.
- Nurmi, T. 2004. Gummeruksen suuri suomen kielen sanakirja. Jyväskylä: Gummerus kirjapaino oy.
- Nyysölä, K. & Hämäläinen, K. (toim.) 2001. Elinikäinen oppiminen Suomessa. Helsinki: Hakapaino Oy.
- Otala, L. 1999. Osaajana opintiellä. Opas elinikäisen oppimisen matkalle. Porvoo: WSOY.
- Oxford Dictionary of Sociology 2005a. Oxford: Oxford University Press. Verkkojulkaisu osoitteessa: <http://www.enotes.com/oxsoc-encyclopedia/value>. Luettu 5.4.2011.
- Oxford Dictionary of Sociology 2005b. Oxford: Oxford University Press. Verkkojulkaisu osoitteessa: <http://www.enotes.com/oxsoc-encyclopedia/attitudes>. Luettu 5.4.2011.
- Perttula, J. 1995. Kokemus psykologisena tutkimuskohteena. Johdatus fenomenologiseen psykologiaan. Tampere: Suomen fenomenologian instituutti.
- Perttula, J. 2009. Kokemus ja kokemuksen tutkimus: fenomenologisen erityistieteen tieteenteoria. Teoksessa Perttula, J. & Latomaa, T. (toim.), Kokemuksen tutkimus. Merkitys – tulkinta – ymmärtäminen. Rovaniemi: Lapin yliopistokustannus, 115–162.
- Portin, P. 2003. Evoluutiopsykologia on reunamerkitöjä René Descatesin filosofiaan. Tieteessä tapahtuu. 2003: 4, 40–43.

Puukko, S. 2005. Naisten tie sinisille kilpakerroille. Tutkimus naisten kilpapurjehduksesta 1900-luvun Suomessa. Jyväskylän yliopisto. Liikunnan sosiaalitieteiden laitos. Liikuntasosiologian pro gradu -tutkielma.

Rantala, M. J. & Tammissalo, O. 2003. Evoluutiopsykologia ja ihmisten vaistot tieteenä. *Tieteessä tapahtuu*. 2003:5, 47–49.

Rauste-von Wright, M. & von Wright, J. 1994. *Oppiminen ja koulutus*. Juva: WSOY.

Robbins, S. P. 2001. *Organizational behavior*. New Jersey: Prentice hall international.

Rokach, A. & Brock, H. 1998. Coping with loneliness. *Journal of Psychology*. (vol)132:(issue)1. 107–128

Rouvillain, J.-L., Mercky, F. & Lethuillier, D. 2008. Injuries on offshore cruising sailboats: analysis for means of prevention. *British journal of sports medicine*. 42:3. 202–206.

Silkelä, R. 2000. Persoonallisesti merkittävät oppimiskokemukset. Teoksessa Enkenberg, J., Väisänen, P. & E. Savolainen, E. (toim.) *Opettajatiedon kipinöitä. Kirjoituksia pedagogiikasta*. Joensuu: Joensuun yliopistopaino, 120–131.

Silvennoinen, H. & Tulkki, P. 1998. Elinikäisen oppimisen olennaista etsimässä. Teoksessa Silvennoinen & Tulkki (toim.), *Elinikäinen oppiminen*. Tampere: Gaudeamus, 9–24.

Silvennoinen, H., Tulkki, P. & Honkanen, P. 1998. Jälkikirjoitus: iloisesti oppien hyvään elämään. Teoksessa Silvennoinen & Tulkki (toim.), *Elinikäinen oppiminen*. Tampere: Gaudeamus, 215–251.

Sleight, S. 2001. *Suuri Purjehdusopas*. suom. H. Raevuori. Helsinki: Otava.

Soini, H. 2001. Oppiminen sosiaalisena käytäntönä. *Psykologia* 36: 49–58.

Spurway, N., Legg, S. & Hale, T. 2007. Sailing physiology. *Journal of sports sciences*. 25:10, 1073–1075.

Suefeld, P. & Mocellin, J. 1987. The "Sensed presence" in Unusual Environments. *Environment and Behaviour*. 1: 19. 33–52

Telemäki, T. 1998. Kurt Hahn and experiential pedagogy. Teoksessa Lehtonen, T. (toim.), *Adventure for life. Perspective on issues in experiential education*. Jyväskylä: Atena.

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2002. *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. Helsinki: Tammi.

Tuomisto J. 1999. Elinikäisen oppimisen muodot – teoreettiset lähtökohdat ja käytäntö. Teoksessa Kajanto, A & Tuomisto, J. (toim.), *Elinikäinen oppiminen. Aikuiskasvatuksen tutkimusseura*. Helsinki: BTJ Kirjastopaino Oy.

Tuomisto, J. 2003. Elinikäisen oppimisen toinen sukupolvi – unohtuiko jotain? Teoksessa Sallila (toim.), *Elämänlaajuinen oppiminen ja aikuiskasvatus*. Vantaa: Kansanvalistusseura.

UNESCO 1995. Declaration of Principles on Tolerance. Verkojulkaisu osoitteessa: http://portal.unesco.org/en/ev.phpURL_ID=13175&URL_DO=DO_TOPIC&URL_SECTION=201.html. Luettu 14.3.2011

Varto, J. 1992. *Laadullisen tutkimuksen metodologia*. Helsinki: Kirjayhtymä.

Varila, J. 1999. Tunteet ja aikuisdidaktiikka. Tunteiden aikuisdidaktisen merkityksen teoreettinen ja empiirinen jäljitys. Joensuun yliopiston Kasvatustieteellisen tiedekunnan tutkimuksia 74. Joensuu: Joensuun yliopistopaino.

Verdon, A. 2006. The physical demands of offshore sailing. *Australian sailing*. 2009. 42–44.

Vernon, N., Calefato, J., Perez-Encinas, C., Rodilla-Sala, E., Rada-Ruiz, S., Dorochenko, P. & Folland, J. P. 2009. America's cup yacht racing: race analysis and physical characteristics of the athlete. *Journal of sport sciences*. 27:9, 915–924.

Vilkka, H. 2005. *Tutki ja kehitä*. Helsinki: Tammi.

Väisänen, P. 2000. Kohti oppimiskeskeistä pedagogiikkaa opettajankoulutuksessa. Teoksessa Enkenberg, J., Väisänen, P. & Savolainen, E. (toim.) *Opettajatiedon kipinöitä*. Kirjoituksia pedagogiikasta. Joensuu: Joensuun yliopistopaino, 34–60.

Weston, N., Thelwell, R., Bond, S. & Hutchings, N. 2009. Stress and Coping in Single-Handed Round-the-World Ocean Sailing. *Journal of Applied Sport Psychology*. 4: 21, 460–474.

Wolf-Meyer, M. 2009. Fantasies of Extremes: Sports, War and the Science of Sleep. *Biosocieties*. 4:2–3. 257–271.

Åhlberg, M. 2000. Opettajat parempaa tulevaisuutta rakentamassa. Teoksessa Enkenberg, J., Väisänen, P. & Savolainen, E. (toim.) *Opettajatiedon kipinöitä*. Kirjoituksia pedagogiikasta. Joensuu: Joensuun yliopistopaino, 190–204.

LIITTEET

Liite1. Esimerkki oppimiskokemuksista ja koodeista.

Pvm 28.2.2010	Oppimiskokemus
11-1	olin tehnyt laskelmia sellaisesta aluksesta, mikä olisi turvallisin kaikenlaisessa säässä kaikilla merillä
11-2	...laivoja kun ei ollut tarpeeksi. Kaikki isot purjealuksemme olivat joutuneet hiiliproomuiksi ja niitä hinattiin häpeällisesti...
13-1	Heidän viehättävät tarinansa pohjoisen napapiirin valaanpyynnistä innostivat minua asettamaan kaksoisrynnäskaaret Sprayhin, jotta se kestäisi jäissä.
14-1	Itse kallistin korvani erään ”ammattitiivistäjän” neuvoille. Ensimmäinen isku, jonka löin riveämistavalla pumpuliin, oli mielestäni oikein... 14-2 Pumpuli ei koskaan ”madellut pois”.
16-1	...mutta havaitsin, ettei minulla ollut oveluutta syötin asettamiseksi koukkuun kunnollisesti.
16-2	Tunsin, ettei paluuta ollut ja että antauduin seikkailuun, jonka merkityksen täysin ymmärsin.
17-1	Että parhaatkin merimiehet onnistuvat huonommin kuin minä yksinäni ollen, oli juurtunut mieleeni katsellessani rantaan ajautunutta ja murtunutta isoa höyryalusta...
17-2	Muita purjealuksia oli matkalla merelle, mutta ei mikään niistä päässyt Sprayn ohi sen kiitäessä suunnallaan.
18-1	Kiinnitin isonpurjeen jaluskulman helpottaakseni ohjausta, mutta voin tuskin pitää suuntaa isopurje kokonaan levitettynä.
18-2	...sillä eräitä maailman taitavimpia merimiehiä oli katselemassa minua, enkä halunnut esiintyä alokkaana... Jos olisin sanonut sanankin, se olisi varmasti kavaltanut minut, sillä olin vielä hermostunut ja hengästynyt.
19-1	He lahjoittivat Spraylle myös ”kalastajan oman” merkkilampun, minkä havaitsin kykenevän valaisemaan huomattavan lavealti.
19-2	Sijoitettuani äskettäin hankitun venosen poikittain havaitsin, että sitä voi käyttää pesukoneena sekä kylpyammeena.
21-1	Tämä on se paikka, ajattelin, missä on hyvä mahdollisuus saada muonaa sen lisäksi mitä minulla jo oli...

Liite 2. Oppimiskokemusten ryhmät teemojen alla

Kokemukset yksinäisyydestä							
Aiemman eläminen/Yksinäisyys	27,3	27,4	27,5	70,4			
Yksinäisyyden arvostus/Vaativattomuus	64,1	114,1	158,1	189,2	197,2	207,1	
Yksinäisyyden voittaminen (työ)	27,6	28,2	50,2	101,1	117,3	122,2	151,2
Yksinäisyydestä selviäminen	30,1	122,1					
Yksinäisyys	26,1	27,1	27,2	28,2	81,1	222,2	
Aiemman eläminen	27,3						
Positiivisuus	48,1						
Seuran arvostus	110,1	135,2	207,2				
Seuran kaipuu	51,1						
Sosiaaliset suhteet	19,1						

Tekemisen taidot												
Kekseliäisyys	11, 1	13,1	19,2	19,3	39,1	57,1	117, 3	135, 1	141, 1	163, 1	179, 1	227, 4
Omat taidot	38, 1											
Purjehdustaito	18, 1	25,2	28,1	34,1	58,1	78,4	84,1	89,1	167, 2	171, 1	190, 1	222, 2
Purjehdustaito/ itsesuojelu	72, 1	180, 2										
Purjehdustaito/ itsetunto	17, 2	180, 1										
Purjehdustaito/	72,	109,										

kestävyys	1	2										
Purjehdustaito/ varautuminen	25, 1	69,1	70,3	178, 1	201, 1	227, 3						
Siirtovaikutus	54, 2	62,1	78,1	78,2	155, 1							
Siirtovaikutus/ purjehdus	47, 1	83,1	171, 2	172, 1	227, 5							
Siirtovaikutus/s yyt	11, 3	21,2										
Uusien taitojen opettelu (formaalinen)	14, 1	74,2	148, 1									
Uudet tiedot (formaalinen)	35, 2	155, 1	164, 1									

Kokemukset sosiaalisista suhteista							
Sosiaaliset suhteet	32,2	79,1	93,1	124,1	181,3	187,1	
Sosiaaliset suhteet/auttaminen	62,1						
Eläinten seura	31,1	52,2	93,1				
Kunnioitus	43,1	225,1					
Sosiaalisten suhteiden arvostus	35,1	98,1	114,1	116,1	127,1	147,1	197,1
Toisten huomioiminen	50,1						
Ihmistuntemus	23,1	31,3	108,1				

Arvot ja asenteet							
Suvaitsemattomuus	165,1						
Suvaitsevaisuus	110,2	129,1					
Uuden kokeminen	75,2	84,1					
Sanan pitäminen	21,1	105,2					
Ajan muutos	62,2	67,1					
Haasteen ottaminen	11,4						
Kehityksen muutokset	159,1	200,1					
Kulttuurit/ilmaisut	42,1	130,1	181,1	181,2	185,1	186,2	
Kulttuurien kohtaaminen	41,1	127,1	129,2	138,1	176,1	194,1	
Kulttuurien kunnioitus	129,1						
Luonnon arvostus	23,2	81,1	147,2				
Luonnon moninaisuus	31,2	75,3	87,1	109,3	118,2	142,1	168,1
Luonnon voimat	88,1	92,2					
Luonnosta nauttiminen	85,1	156,1	167,1	202,1			
Luonnosta oppiminen	53,1						
Luottamus	53,2	57,1	172,3				
Meren kunnioitus	70,2	180,2	224,1				
Mielihyvä/jakaminen	113,1	146,1					
Paikallisten arvostaminen/kiitollisuus	32,1	33,1					
Päätäväisyys	75,1						
Riskien ottaminen	16,2						
Turvallisuuden arvostus	92,1	104,2	152,1	189,1			
Vaatimattomuus	108,2	152,1					

Onnistumisen kokemukset					
Onnistumisen kokemus	14,2	172,4			
Pätemisen kokemus	18,2				
Rutinoituminen	168,4	172,3			
Vaikeuksien voittaminen	47,3	85,2	109,1	185,2	222,1
Vastoinikäymiset/kohtaaminen	39,2	46,1	52,1		

Virheistä oppiminen								
Virheen kautta oppiminen	35,3	59,1	59,2	68,1	82,1	104,1	105,1	217,2

Oppimiskokemukset itsestä													
Aistien herkkyys	78,3	72,1											
empatiakyky	89,2	161,1											
Energiankulutus	40,1												
Fyysinen kunto	38,2	40,2	47,2	54,1	86,1	103,1	109,2	168,3	179,2	210,1	223,2	226,1	226,2
Itseluottamus	54,1	74,1	83,3	118,1	119,1	121,1	215,1	217,1					
Itsetunnon kohotus	17,2	29,1	54,1	58,1									
Itsetuntemus	17,1	70,1	70,4										
Tunteet	109,4	123,1	172,2										
Sopeutuminen	11,2												

Mielihyvä	38,2	186,1											
Psyyken kesto	71,1	223,4											
Psyykinen kunto	179,2	180,3	226,2										
Pitkäjänteisyys	80,1	90,1	105,2	107,1	117,2	227,2	227,3						
Vaistojen varassa	43,2												
Uhan kohtaaminen	104,2												
Uhka/väsymys	47,3												
Vastoinkäymiset	39,2	46,1	52,1										